BUITEN de orde

jaargang 20, 1e kwartaal, lente 2009

De tijd van directe actie en interventie is aangebroken Stapt u aan boord?

Gevestigde orde op zee

De sublieme gruwel van Peter Watkins

Poolse uitzendkracht vecht terug

€ 2,50

Colofon Lente 2009 Nummer 1

Buiten de Orde is een uitgave van de Vrije Bond, basisorganisatie voor zelfbeheer en syndicalisme. Buiten de Orde verschijnt vier maal per jaar. Overname van artikelen met bronvermelding wordt van harte toegejuicht.

Abonnementen

Leden van de Vrije Bond krijgen Buiten de Orde gratis thuis. Niet-leden kunnen zich abonneren door € 7,50 over te maken op giro 5495473 tnv Vrije Bond te Tilburg onder vermelding van 'abonnement Buiten de Orde' of surfen naar www.buitendeorde.nl. Een kostendekkend abonnement is € 15,-. Voor mensen in de gevangenis is Buiten de Orde overigens gratis. Oude nummers zijn op te vragen bij het algemene adres.

Adressen Vrije Bond

ISSN: 09247629

Algemeen
Postbus 9220
5000 HE Tilburg
013-5426923
vrijebond@buitendeorde.nl
www.buitendeorde.nl

Redactie Buiten de Orde
Postbus 1338
3500 BH Utrecht
030-2314632
redactie@buitendeorde.nl

Solidariteitskas
Postbus 1338
3500 BH Utrecht
solidariteitskas@
buitendeorde.nl

Verkooppunten BdO:

Het Fort van Sjakoo, Amsterdam
Athenaeum, Amsterdam
De Rooie Rat, Utrecht
Baalprodukties, Utrecht
Assata, Nijmegen
Rosa, Groningen
Isis, Groningen
Zwart en Rood, Gent

Redactioneel

Een crisis biedt mogelijkheden, de crisis biedt mogelijkheden. Gaan we daarop in?
Het woord 'crisis' heeft in het dagelijkse gebruik een negatieve lading. Van oorsprong echter is het neutraal. Het (oud)Griekse werkwoord *krinomai* kent als betekenissen *scheiden, schiften, onderscheiden, beslissen, beslechten, richten en oordelen.*
Nuttige zaken zo'n crisis. De vraag is natuurlijk welke scheiding, schifting, welk onderscheid, welke beslissing, beslechting, richting en welk oordeel. Bovenal door wie. Ik over mezelf. Gij over uzelf. Jij over mij. Vooral ik over jou natuurlijk.

De Vrije Bond moet opkomen voor..., moet nu..., daarvoor is de Vrije Bond niet. De Vrije Bond is geen serviceloket. We bieden en willen wel service bieden, doch het is geen serviceloket. Meer is het een solidariteitsloket, waaraan je vorm geeft, als individu, als collectief.

Ook als er geen crisis is, biedt het mogelijkheden. Crisis komt en gaat. Laten we ons richten op het onhaalbare en het wenselijk haalbare verwezenlijken.

Coen

Veel leesplezier!

De redactie

Inhoudsopgave

Lente

SEA SHEPHERD: gevestigde orde op zee

De Sea Shepherd Conservation Society is bekend om zijn directe acties tegen onder meer de walvisjacht. Wietse diende als scheepstimmerman op één van hun schepen, de Steve Irwin, tijdens de Antarctica-campagne van 2008/2009. Voor Buiten de Orde schreef hij over zijn ervaringen en beweegredenen.

DOOR WIETSE

Het schip Steve Irwin gaat de confrontatie aan met het Japanese schip Kaiko Maru (foto: Eric Cheng/Sea Shepherd).

Het is koud, er staat een strakke wind en als ik door mijn verrekijker kijk, zie ik niets anders dan dichte mist. Op de radar is een schip gesignaleerd en we varen er recht op af door een gevaarlijk gebied vol losse ijsschotsen en met weinig zicht. Ik kijk weer eens door de verrekijker. Alles is grijs. Af en toe komt een ijsschots onze richting op. De kapitein stuurt er moeiteloos omheen. Ik kijk nog eens. "Zien jullie nu al iets?" wordt er geroepen vanaf de brug. Ik blijf geconcentreerd vooruit kijken. De kerstdagen zijn net voorbij en ik sta op de boeg van ons grote zwarte schip, uitgerust met bemanning en het benodigde gereedschap om maar één doel te bereiken: het opsporen en onschadelijk maken van zeven walvisvaarders die in het gebied illegaal opereren. Maanden hebben de voorbereidingen geduurd. Uren, dagen, weken hebben we aan het schip verbouwd. Duizenden mensen hebben de campagne mee helpen financieren. Honderden hebben voedsel, gereedschap en andere spullen gedoneerd. En nu staan we hier. Dit is het moment. Dit is waar het allemaal om draait.

Ik kijk nog eens. We staan er al een tijdje en m'n handen beginnen toch wel wat koud te worden. "Zie jij iets?" vraag ik naast me. "Nee, maar ik hoor net dat de radar aangeeft dat ze anderhalve kilometer voor ons zitten." Dan duikt daar in de verte ineens een donker stukje mist op. Ja, zou het een schip zijn? We zijn nu al een een paar weken op zee en het idee dat we ze nu echt te pakken hebben zorgt voor de nodige spanning. "Ja, een schip, een wit schip!" Langzaam komen we steeds dichterbij. Dan zien we dat het om de Kaiko Maru gaat, een van de verkenningsschepen. Dit is een schip dat zoekt naar grote groepen walvissen en hun locatie via de radio doorgeeft aan de harpoenschepen, die de dieren dan afschieten. We komen steeds dichterbij. Aangezien we ons in Australische wateren bevinden, vordert Jeff, een van onze Australische bemanningsleden het schip om hun activiteiten te staken. "De recente uitspraak van het Australisch hoger gerechtshof verbiedt jullie in deze wateren te opereren. Ik beveel jullie de illegale praktijken te staken en het gebied onmiddellijk te verlaten. Anders zullen wij tot actie overgaan." Ons Japans bemanningslid vertaalt de boodschap ook nog in het Japans, maar de radio blijft stil.

Zouden ze door hebben dat we hier zijn? Staat hun radio wel aan? Duidelijk niet, want op het moment dat we bijna parallel met hen varen, zie ik door mijn verrekijker een van de bemanningsleden op de brug staan. Hij kijkt nog steeds rustig vooruit om het ijs in de gaten te houden. Dan opeens ziet hij het enorme zwarte schip naast hem, uitgerust met speedboten, een helikopter, versierd met piraat-achtige doodshoofden en bemand door mensen die vastberaden zijn alles op alles te zetten om de illegale walvisjacht in het gebied te saboteren. Logisch dat hij enorm schrikt en er ineens een alarmbel afgaat terwijl er allerlei bemanningsleden beginnen rond te rennen. Onze kapitein Paul Watson geeft het bevel om tot de aanval over te gaan. Flessen met boterzuur, pakketjes met methyl cellulose en verfbommetjes vliegen door de lucht. De Kaiko Maru is nu spekglad, gemarkeerd met groene verf en het stinkt. We kunnen de stank zelfs op afstand goed ruiken. Voor mij bestaat er geen moment twijfel dat we voor de juiste zaak vechten.

Er is een wereldwijd verbod op commerciële walvisvangst ingesteld door de Internationale Walvisvaartcommissie (IWC) in 1984.[1] Bovendien is de commerciële jacht op walvissen langs de kustlijnen van het continent Antarctica verboden; Antarctica is in 1994 door de IWC aangekaart als speciaal beschermd gebied.[2] Daarnaast mogen volgens de CITES-overeenkomst geen bedreigde soorten meer

uit het wild gehaald worden om te worden verhandeld. CITES is een internationale overeenkomst die duidelijke richtlijnen geeft inzake de internationale handel in bedreigde wilde dieren en planten.[3] En zo is er nog veel meer wetgeving die de jacht illegaal maakt, en daar is ook een goede reden voor. De 'gewone' vinvis, waar de Japanse walvisvaarders het op gemunt hebben, staat al sinds 1996 als bedreigde diersoort op de rode lijst van het IUCN (International Union for Conservation of Nature).[4] Met een lengte van maximaal 27 meter zijn deze 'gewone' vinvissen de op één na grootste walvisachtige en daarmee ook de op een na grootste diersoort die ooit op aarde leefde.

Allemaal goed die wetgeving, maar als er geen actieve handhaving is, is het niet meer waard dan het papier waarop het geschreven staat. De Japanse regering lapt de regels al jaren aan haar laars en in Australië en Nieuw Zeeland (de dichtstbijzijnde landen) is de politieke wil om het probleem aan te pakken niet aanwezig. Met name Australië zou actiever moeten optreden, aangezien de walvisvaarders ook in haar wateren opereren. Het is duidelijk dat de handelsrelatie met Japan onder geen beding geriskeerd zal worden.

Terwijl de flessen boterzuur me om de oren vliegen, stuurt de Kaiko Maru naar stuurboord en komt het tot een korte aanvaring tussen de beide schepen. Ik hou me stevig vast, het schip wordt kort naar stuurboord geduwd maar later blijkt dat afgezien van wat schade aan ons helikopterdek, alles nog heel is.

Ik had nooit gedacht dat ik ook als wetshandhaver te werk zou gaan. Ik ben nog steeds van mening dat de meeste wetgeving bestaat om de commerciële uitbuiting van de aarde te verdedigen en de sociale ongelijkheden binnen onze samenleving in stand te houden. Maar het feit dat de weinige wetgeving die er bestaat om deze prachtige zeezoogdieren te beschermen, gewoon ongestraft geschonden wordt, dat gaat er bij mij niet in. Reden genoeg om het recht in eigen hand te nemen.

Dat zijn toch die lui die schepen rammen? Ik moet toegeven dat ik wel van Sea Shepherd had gehoord maar eigenlijk niet echt wist waar het allemaal om te doen was. "Sea Shepherd? Zijn dat niet die lui die schepen rammen?". Nadat een vriend van me terug kwam van een succesvolle campagne in Antarctica, begin 2008, begon ik me meer te verdiepen in de gang van zaken rond Sea Shepherd en de effecten van menselijke activiteit in de oceanen. Hoe begon het allemaal? In 1978 krijgt activist Paul Watson genoeg geld bijeen om een schip aan te schaffen. Hij vindt een oud vissersschip in Engeland en noemt het de 'Sea Shepherd'. Hij bereid zich voor op een actie die de later opgezette 'Sea Shepherd Conservation Society' op de kaart zal zetten als de enige organisatie die bereid is om agressief, doelgericht maar geweldloos op te treden tegen de illegale gruwelijkheden die de zee-ecosystemen en het leven in de oceanen bedreigen.

Het is juni 1979. De Sea Shepherd zet koers naar zee. Het doel is om de illegale walvisvaarder Sierra te vinden. In het begin van de jaren '70 is dit schip verantwoordelijk voor het illegaal vangen en slachten van vele duizenden walvissen. Het walvisvlees dat vanaf de Sierra komt, wordt doorverkocht op de zwarte markt en het schip houdt zich niet aan de vele internationale afspraken van het IWC. Verschillende landen hebben arrestatiebevelen uitstaan voor het schip en haar bemanning. Geschat wordt later dat de Sierra verantwoordelijk was voor het bijna uitroeien van de bultrugpopulatie bij de Caribische eilanden. Na een paar weken op zee vindt de Sea Shepherd de Sierra en er volgt een achtervolging, waarbij de Sierra richting de Portugese havenstad Leixoes vlucht. Daar, net buiten de haven, besluit Paul het schip op volle vaart twee keer te rammen. De romp van de illegale walvisvaarder scheurt en ze vaart zwaargewond de haven in. De actie krijgt wereldwijde media-aandacht waarbij ook de banden die de Japanse en Noorweegse walvisindustrie met de Sierra hebben, aan het licht komen. Het is duidelijk dat de loopbaan van deze walvispiraat voorgoed voorbij is. Sinds het onschadelijk maken van de Sierra in 1979, heeft Sea Shepherd al meer dan tweehonderd reizen op zee gemaakt. Er zijn in totaal acht schepen tot zinken gebracht, terwijl ze aangemeerd lagen in havens en zonder bemanning aan boord. Deze schepen waren allen betrokken bij illegale walvisjachtpraktijken. Ook zijn er doelgericht schepen geramd en geënterd en er zijn kilometers lange drijfnetten in beslag genomen. Dit alles in de afgelopen 32 jaar, om de walvissen, zeehonden, dolfijnen, haaien, vissen en zeevogels voorop te stellen in een strijd waarvan het einde nog lang niet in zicht is. Het is ook interessant te vermelden dat er in al deze jaren er nog nooit iemand gewond is geraakt als gevolg van de acties van Sea Shepherd.

De Steve Irwin in Antarctica (*foto*: *Eric Cheng/Sea Shepherd*)

Autonome wetshandhaving

Een duidelijk verschil tussen Sea Shepherd en vele andere milieuorganisaties is dat eerstgenoemde niet protesteert tegen wandaden, maar er door middel van wetshandhaving op een direct wijze actie tegen onderneemt. Milieuwetgeving is een enorm belangrijk middel om het leegroven van ecosystemen en het uitsterven van bedreigde diersoorten tegen te gaan. Maar het is duidelijk dat veel regeringen vaak de politieke wil niet hebben om daadkrachtig op te treden tegen stropers, illegale visserij en jachten. Het komt regelmatig voor dat de ambtenaren of volksverte-

Lente

genwoordigers zelf verantwoordelijk zijn voor de voortgang van illegale praktijken, bijvoorbeeld door ze oogluikend toe te staan. Maar nog vaker ligt de waarheid in het feit dat economische belangen voorop gesteld worden in de besluitvorming omtrent 'milieubescherming'.

In 1982 namen de lidstaten van de Verenigde Naties een resolutie aan waarin is vastgelegd dat waar staten en regeringen milieuwetgeving niet handhaven, zoals in internationale wateren, buitenparlementaire organisaties dit mogen doen.[5] Deze resolutie is sindsdien een van de belangrijkste juridische kaders waarbinnen de Sea Shepherd Conservation Society opereert.

Een goed voorbeeld van de impact die dit soort directe wetshandhavingsacties kunnen hebben is het drijfnetverbod van begin jaren '90. In 1992 wordt een resolutie van de Verenigde Naties van kracht, die het gebruik van dergelijke netten verbiedt.[6] Drijfnetten vormen een enorme bedreiging voor het zeeleven. Deze 'gordijnen des doods' vangen alles wat in hun pad ligt, veroorzaken veel ongewilde bijvangst en zijn soms wel vijftig kilometer lang. De netten zijn vooral voor de walvisachtigen en andere dieren die naar de oppervlakte moeten om adem te halen, een grote bedreiging; deze dieren overleven een ontmoeting met zo'n net vrijwel nooit. Vele milieuorganisaties hebben jarenlang hard campagne gevoerd om het verbod op het gebruik van de netten erdoor te krijgen. Als blijkt dat er na de invoering ervan nog steeds een groot aantal drijfnetvissers illegaal door blijft vissen, besluit Sea Shepherd tot actie over te gaan.

In mei van datzelfde jaar treedt een Sea Shepherd bemanningslid aan boord van de Jiang Hai, een drijfnetschip dat op dat moment aangemeerd ligt in de haven van Kaohsiung, Taiwan. Het schip wordt zonder problemen in de haven tot zinken gebracht. De aanleiding van de actie is de schending van de VN-resolutie. Twee maanden later vaart Paul met twee schepen uit op zoek naar andere drijfnetvissers en vindt een vloot van Japanse schepen in de Stille Oceaan, ten noorden van Hawaï. Één van de schepen wordt geramd, de netten worden in beslag genomen en alle andere schepen slaan op de vlucht. Bij terugkomst in de haven vindt er op het schip van Sea Shepherd een inval plaats door de Amerikaanse kustwacht, op verzoek van de Japanse regering. Nadat de beelden van de illegale visserspraktijken getoond worden en het incident volop door de media wordt belicht, ziet Japan ineens af van de aanklachten. Daarnaast besluit de Japanse regering om definitief een einde te maken aan de drijfnetpraktijken en het verbod te handhaven.[7]

Sea Shepherd bemanningslid gooit een fles met boterzuur naar een Japans harpoenschip (foto: Adam Lau/Sea Shepherd)

Doelgericht

Veel buitenparlementaire organisaties plaatsen zichzelf binnen een bepaalde politieke visie en spreken zich met een politieke onderbouwing uit over een scala aan onderwerpen. Sea Shepherd als organisatie heeft heel bewust maar één doel voor ogen: het behouden en beschermen van zee-ecosystemen en al het leven in de zee waar mogelijk, door middel van wetshandhaving. De verschillende bemanningsleden identificeren zich politiek gezien met uiteenlopende stromingen en zienswijzen, terwijl sommigen vooral voor zichzelf een duidelijk gevoel hebben waarom ze vechten voor de goede zaak. De kern van het succes van Sea Shepherd is dat als het erop aankomt, iedereen met een duidelijk gemeenschappelijk doel voor ogen de strijd aangaat.

Terwijl we daar staan op de boeg van het schip in de dichte mist op zoek naar een walvisvaarder in het midden van het koude Antarctica, besef ik me hoe belangrijk het is om te vechten voor het behoud van dat wat kwetsbaar is. Als er ooit een tijd was waarin de acties van individuen, met de passie om verandering teweeg te brengen, het verschil kon maken, dan is die tijd nu aangebroken. De dingen die ons te wachten staan in de 21ste eeuw vragen om duidelijke keuzes. Ik heb de keuze gemaakt om alles te doen wat in mijn macht ligt om het leven op aarde te beschermen tegen de menselijke gruwelijkheden en kortzichtigheid. Tussen 1980 en 2045 zullen er door menselijke activiteit meer diersoorten uitsterven dan in de afgelopen 65 miljoen jaar.[8] Dat klopt niet, dat kan zo niet doorgaan en het moet en gaat gestopt worden. De tijd van petities tekenen, vergaderen en debatteren is over. De tijd van directe actie en interventie is aangebroken. Stapt u aan boord?

Voor meer informatie over de Sea Shepherd Conservation Society zie: www.seashepherd.org.
Reacties zijn welkom op wietse@indymedia.org.

Noten

1 www.iwcoffice.org/conservation/rms.htm#moratorium
2 www.iwcoffice.org/conservation/sanctuaries.htm
3 news.bbc.co.uk/1/hi/sci/tech/6728919.stm
4 www.iucnredlist.org/details/2478
5 www.un.org/documents/ga/res/37/a37r007.htm
6 www.un.org/documents/ga/res/46/a46r215.htm
7 tinyurl.com/drijfnet-besluit-japan
8 tinyurl.com/epidemic-of-extinctions

Belastingdienst voert politiek tegen actiefonds

De Belastingdienst is van mening dat het Utrechtse actiefonds Zwart Zaad geen algemeen nut dient. De reden waarom dit zou zijn wisselt echter steeds. De Belastingdienst is naarstig op zoek naar een stok, om maar een linkse hond te kunnen slaan. Zwart Zaad steunt sinds haar oprichting linkse acties in Utrecht, en steunt soms ook landelijke en internationale acties.

Het gaat allemaal om de ANBI-status die niet langer meer verleend wordt aan Zwart Zaad. ANBI staat voor Algemeen Nut Beogende Instelling, en het wil zeggen dat een organisatie geregistreerd staat als goed doel. Giften aan dit doel kunnen dan afgetrokken worden van de belasting. Het afnemen van de ANBI-status van Zwart Zaad zorgt er dus voor dat sommige donatrices meer geld kwijt zijn voor giften, vanwege het misgelopen belastingvoordeel.

Het begon met het afwijzen van de aanvraag voor verlenging van deze status vanwege het niet meesturen van een meerjarenbeleidsplan. Toen dit plan nagestuurd werd volhardde de Belastingdienst echter in de afwijzing, maar nu met andere redenen. De Belastingdienst gaf aan dat de doelstelling van Zwart Zaad niet in brede lagen van de bevolking gedragen wordt, en Zwart Zaad derhalve niet een Algemeen Nut Beogende Instelling kan zijn. De tweede reden die de Belastingdienst geeft is dat de Belastingdienst niet wenst bij te dragen aan burgerlijk ongehoorzame acties.

Het beroep: Belastingdienst staat in hemd

Genoeg slechte argumenten van de Belastingdienst om naar de rechtbank te stappen, wat Zwart Zaad dan ook deed. Tijdens het beroep bij de rechtbank in Haarlem blijkt dat de Belastingdienst zich slecht heeft voorbereid en onzinnige argumenten heeft. Dit is niet alleen de mening van Zwart Zaad maar ook van de rechtbank.

Argument 1: niet nuttig want te klein

Het ledental als graadmeter van in hoeverre een organisatie in brede lagen van de bevolking gedragen wordt is onzinnig. Als we dit als graadmeter zouden moeten nemen zou democratie er in Nederland slecht voorstaan, gezien het feit dat (de) nog geen 2 % van de bevolking (die) lid is van een politieke partij. Nergens staat er vermeld dat een stichting een minimum aantal donatrices moet hebben om een ANBI-status te moeten krijgen. Dit argument wordt tijdens de zitting dan ook ingetrokken.

Argument 2: vrijwilligersvergoeding

Tijdens de zitting komt de Belastingdienst met een nieuw argument. De bestuursleden van Zwart Zaad zouden zichzelf een te ruimhartige vrijwilligersvergoeding geven. Die vergoeding hebben de bestuursleden overigens als gift teruggestort. Het plotseling met nieuwe argumenten komen werd ook door de rechters als niet netjes bevonden. 'Zo willen we niet dat de overheid overkomt, door te draaien en steeds andere argumenten te komen. Ik begrijp het verwijt van Zwart Zaad van onzorgvuldig bestuur. Wilt u echt dit als argument opgeven om hen de ANBI-status te ontnemen?' De Belastingdienst trok dit argument tijdens de zitting maar snel terug.

Argument 3: burgerlijke ongehoorzaamheid is slecht

Blijft over de burgerlijke ongehoorzaamheid. Met de redenering dat burgerlijke ongehoorzaamheid niet goed is, en dat als een organisatie voor minder dan 50 % goed werk doet ze niet langer als nuttig gezien kunnen worden. Zwart Zaad houdt hier met succes een betoog dat burgerlijke ongehoorzaamheid wel degelijk nut heeft. En dat burgerlijke ongehoorzaamheid, of in ieder geval het recht tot demonstratie een democratisch verworven recht is. En dat los daarvan het grootste gedeelte van de giften niet besteed zijn aan 'burgerlijk ongehoorzame

acties'. De berekening van de Belastingdienst, waarmee zij komen op een hoog percentage burgerlijke ongehoorzaamheid, klopt van geen kant, en er worden zelfs burgerlijke ongehoorzame acties in onze schoenen geschoven waar we niets mee te maken hebben. Zoals de sympathieke actie van Kees Koning op nieuwjaarsdag 1989 waarbij hij met een bijl jachtbommenwerpers te lijf ging. Op het moment van deze actie was Zwart Zaad nog niet eens opgericht. Kortom, ook dit argument gaat niet op.

Argument 4: Zwart Zaad vergelijkbaar met terroristen?

En tot slot komt de Belastingdienst als een wanhoopsactie met een wel heel raar verhaal. Als een organisatie ook maar een klein deel besteed aan het steunen van terreur en geweld, betekent dit dat de organisatie niet voor een ANBI-status in aanmerking komt. Ook de rechters hadden moeite dit te begrijpen:

- 'Wilt u nu zeggen dat moslimterroristen eigenlijk doen aan burgerlijke ongehoorzaamheid of wilt u nu zeggen dat Zwart Zaad een terroristische organisatie is?'. En:
- 'Even voor de duidelijkheid zodat ik het goed snap, u zegt dus eigenlijk dat het bij elke demonstratie waar eventueel iets beschadigd wordt, zoals bijvoorbeeld als er iets beklad wordt, het gaat om geweld? Daar is geen nuance in?'
- antwoord van de Belastingdienst: 'Nee daar ziet de Belastingdienst geen nuance in'.
- Rechters: 'aha. Maar laten we elkaar geen mietje noemen: u kijkt toch ook wel eens het 8 uur journaal, en dan ziet u toch ook dat Greenpeace ook dergelijke acties doet. Waarom pakt u dan een kleine club als Zwart Zaad en niet Greenpeace?'
- Belastingdienst: 'Misschien gaan we daar in de toekomst ook wel naar kijken, dat kan ik nu niet zeggen. U moet weten dat we slechts een klein kantoor hebben en onderbezet zijn, dus ja, we kunnen niet alles doen'
- Rechter: 'Dat vind ik te makkelijk. Ik snap wel het argument van Zwart Zaad dat hier sprake is van rechtsongelijkheid'

Argument 5: afwijzen van geweld = steunen geweld?

Aan het eind van de ochtend probeert de Belastingdienst met een uit de context gerukt citaat nog iets te bereiken. In een nieuwsbrief staat dat Zwart Zaad acties tegen personen bepaald niet sympathiek vindt. De Belastingdienst vindt dat Zwart Zaad derhalve geweld moreel steunt (?!). Rechter: 'als ik het goed begrijp zegt u dat zeggen dat geweld tegen personen niet sympathiek is, niet hetzelfde is als dit afwijzen?'

Dat blijkt zo te zijn.

Kortom, een erg vermakelijke ochtend in Haarlem.

Uitspraak: Zwart Zaad heeft gelijk

Het ongeduld is uitbetaald, na een aantal weken is er een mooie uitspraak van de rechtbank:

Op basis van de van partijen afkomstige stukken en hetgeen eiseres ter zitting heeft verklaard stelt de rechtbank vast dat eiseres in hoofdzaak geweldloze campagnes ondersteunt en daarnaast humanitaire hulp verleent aan linkse activisten. De rechtbank heeft geen reden om te twijfelen aan de verklaring van eiseres dat zij geen geweld beoogt maar louter buitenparlementair linkse politiek wil bedrijven. Voor zover door eiseres ondersteunde acties uitmonden in daden van burgerlijke ongehoorzaamheid heeft eiseres onweersproken gesteld dat dit openlijk en gewetensvol geschiedt. De rechtbank verwerpt de opvatting van verweerder dat eiseres met het verlenen van hulp aan een gedetineerde actievoerder haar doelstellingen met behulp van geweld nastreeft. Naar het oordeel van de rechtbank vormen de genoemde activiteiten op zichzelf beschouwd en in samenhang bezien geen reden om aan eiseres de ANBI-*status te onthouden. Het beroep van eiseres is gegrond en de klacht ter zake van schending van het gelijkheidsbeginsel behoeft om die reden geen behandeling meer. Verweerder heeft ter zitting uitdrukkelijk verklaard dat er overigens geen gronden zijn om de* ANBI-*status aan eiseres te onthouden.*

De Belastingdienst moet bovendien de kosten die Zwart Zaad heeft gemaakt (griffiekosten, reiskosten etc) vergoeden.

The empire strikes back: hoger beroep en Kamervragen

Mooi resultaat, het kostte een hoop tijd en moeite, maar we hebben ons doel bereikt zou je zeggen. Onze naam is gezuiverd: wij zijn een goed doel en alle mensen die zo hard werken voor alle acties en demonstraties doen nuttig werk!

Helaas rekenen we dan buiten de halsstarrigheid van de Belastingdienst.

De Belastingdienst gaat in hoger beroep (zonder overigens gronden voor dit beroep aan te dragen) wat waarschijnlijk pas in 2010 zal plaatsvinden. Al die tijd zal Zwart Zaad de ANBI-status onthouden worden, en krijgen we niet de kosten die we gemaakt hebben voor de vorige rechtszaak vergoed. Hardnekkig wil de Belastingdienst verder procederen, vermoedelijk met de hoop een precedent te kunnen scheppen waarmee ook andere (linkse) clubs lastig gevallen kunnen worden. En de vrijwilligers van Zwart Zaad (zonder geldmachine achter zich) zullen zelf weer het verweer gaan voeren.

Daarnaast heeft is het verhaal in een belastingrecht tijdschrift terechtgekomen, wat fijn opgepikt is door enkele CDA-kamerleden. Daar kwam een mooi een-tweetje uit: Kamervragen gesteld door het CDA aan het CDA over hoe het toch kan dat zulke enge actievoerders het actievoeren niet onmogelijk wordt gemaakt:

Kamervraag

(…) Geeft bovengenoemde uitspraak aanleiding om de criteria voor het toekennen van een ANBI-status aan te passen, bijvoorbeeld door de ANBI-status niet toe te kennen aan organisaties die het vernielen van openbare eigendommen en vandalisme faciliteren? Zo ja, bent u bereid deze aanpassing mee te nemen in de reeds door u toegezegde aanpassing van de ANBI-regeling dat een ANBI-beschikking kan worden geweigerd of ingetrokken indien (een bestuurder van) een instelling strafrechtelijk veroordeeld is voor het zaaien van haat? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

(…) heb ik aangekondigd bereid te zijn de ANBI-regeling zodanig aan te passen dat de beschikking kan worden ingetrokken indien een (bestuurder van) een instelling strafrechtelijk is veroordeeld voor het zaaien van haat. Andere mogelijke aanpassingen van de regeling worden thans onderzocht.

Kortom: ooit veroordeeld altijd een boef, een burgerrecht als je kunnen organiseren in een stichting of vereniging wordt je lastig gemaakt als je ooit veroordeelt bent geweest.

Een term als 'haatzaaien', geïntroduceerd naar aanleiding van de angstneurose rondom moslim-terrorisme moet nog nader uitgewerkt worden. Het risico bestaat dat 'haatzaaien' erg breed geïnterpreteerd gaat worden en uiteindelijk ook toegepast gaat worden op radicaal-linkse groeperingen.

Zaai eens wat onrust

Actiefonds Zwart Zaad gaat ondertussen door met het zaaien van onrust, wat toch echt iets anders is dan het zaaien van haat. Iedereen kan mee onrust zaaien door geld te storten op 97.96.56.761 tnv Zwart Zaad Utrecht. Maar giften kunnen tot op heden helaas niet afgetrokken worden bij de belasting. Kijk op www.zwartzaad.info voor meer informatie over deze zaak. Ook staan hier alle persverklaringen, nieuwsbrieven en verdere informatie.

Wordt vervolgd…

Griekenland, 6 december 2008, 21.10.

In Athene treedt de politie op tegen een groep scholieren, die zich op het Exarchiaplein bevinden. De Griekse politie is berucht om zijn willekeurige arrestaties, mishandelingen en martelcellen, waarin ook na het beruchte kolonelsregime van 1967 tot 1974 verschillende politieke arrestanten door "zelfmoord" zijn omgekomen of onder verdachte omstandigheden in gevangenissen verdwenen. Papadopoulos, de leider van het kolonelsregime, was fout in de oorlog en steunde de Duitse bezetter. Ook diverse politieagenten hebben banden met rechts-extremistische groepen, die hun eigen orde willen stellen. Zij is ook corrupt; een arrestant die niet over de juiste geldmiddelen of relaties beschikt, kan onder de kmantel van ambtseed voor gefingeerde vergrijpen nagenoeg levenslang de gevangenis in worden gepraat. In oktober 2007 was er een grote gevangenisstaking tegen de toestanden aldaar.

door Jan Bervoets

Keren we terug tot die decemberavond. Terwijl de jongeren geweldloos protesteren tegen de verslechtering van de situatie op school, komt er een politiewagen voorrijden, twee agenten stappen uit met een revolver in de hand, zij richten en schieten zonder waarschuwing op de menigte. Als er één jongen gewond aan zijn hoofd neervalt, draaien zij zich om, stappen in hun auto en rijden weg zonder hulp te bieden. Dit gebeurt vaker. Een paar dagen tevoren waren er straatrellen in Thessaloniki en toen was er ook iemand neergeschoten. Dat was een Roma, maar ditmaal was het Alexis Grigoropoulos, een schooljongen met veel vrienden. Hieronder bevinden zich ook studenten van de nabijgelegen technische faculteit, het Polytechnikon. De agent die het dodelijke schot heeft gelost, is lid van de rechts-extremistische groep de Gouden Dageraad.

Exarchia was reeds lang de plaats van een kleine burgeroorlog tussen de politie en de schooljeugd en de studenten. Deze is feitelijk begonnen tijdens het kolonelsregime, toen op 17 november 1973 een studentenopstand in het Polytechnikon bloedig werd beëindigd met de bestorming van de universiteit door schietende tanks. Deze schending van een oud universitair vrijheidsrecht zou ook na het herstel van de burgerlijke democratie plaats vinden door diverse politie-invallen, onder het voorwendsel van terrorismebestrijding. In dit permanente strijdklimaat is -met name na de val van de Sovjetunie- de anarchistische beweging begonnen, die internationaal vooral naar buiten treedt met solidariteitsoproepen tegen reeksen willekeurige arrestaties. De strijd tegen de politie is de strijd tegen de staat geworden.

Het zijn de anarchisten van het Polytechnikon, de radicaal-linkse studenten van de rechtenfaculteit en de anarchisten van de Franse faculteit, die samen met de schoolgenoten van Alexis hebben opgeroepen massaal de straat op te gaan om tegen de moorddadige politie te protesteren. Deze oproep werd beantwoord door arbeiders, werklozen en jongeren van de straat. Twee uur na de moord waren er in Athene tienduizend mensen op straat om met stenen en molotovcocktails tegen de politie ten strijde te trekken. Het gaat hier om een spontane massa-actie, die zich voorlopig alleen nog in woede uit. Binnen enkele dagen breidde deze opstand zich over geheel Griekenland uit: in Thessaloniki, in Korfu, in Heraklion, in Piraeus, op Rhodos, in het fascistische bolwerk Patras, in kleine dorpen, waarin in geen dertig jaar een demonstratie is gehouden, worden politieposten aangevallen. Zelfs op Kreta voeren boeren de zwarte vlag. De universiteiten worden bezet; zij worden uitvalscentra voor acties op straat, maar ook discussiecentra en publiciteitscentra om tegen-informatie te geven tegen de voortdurende laster die de regering Karamanlis uitspuit om de dood van Alexis te bagatelliseren.

In Griekenland is de levensstandaard laag. De rechtse regering-Karamanlis

voerde al vóór de crisis bezuinigingen uit en verlaagde tijdens het begin van de crisis de standaardlonen tot 700 Euro per maand. Zelf profiteren de bewindslieden van Europese ontwikkelingsgelden, die in hun eigen zakken verdwijnen. Er is grote werkloosheid: studenten die geen kruiwagens hebben komen niet aan een baan en worden tegen het minimumloon te werk gesteld. Openbare instellingen betalen geen salaris uit: de medewerkers van de geestelijke gezondheidszorg hebben sinds augustus geen loon meer ontvangen en de bewakers en gidsen van het Parthenon al vanaf december niet meer. Op 24 oktober waren de textielarbeiders van de Lanarasfabrieken in Athene de straat opgegaan om bij het ministerie van Economische Zaken te protesteren tegen de sluiting van hun fabriek, die al vier maanden niet had uitbetaald; de meest oudere werknemers werden door de politie met traangas ontvangen. En terwijl het onderwijs geen perspectieven biedt voor een baan, wordt ook daarop bezuinigd en wordt evenals in Italië minder kennis en meer discipline aangeboden. Er wordt veel gediscrimineerd. Roma, Albanezen en andere immigranten komen niet aan de bak en krijgen extra met de politie te maken, en dat is tot op heden niet opgehouden.

De socialistische en communistische vakbonden GSEE en ADEDY voerden tegen deze situatie al het hele jaar door actie met algemene 24-uursstakingen tegen de "marktgerichte" hervormingen van de regering Karamanlis, zoals privatisering en verslechtering van de arbeidsomstandigheden. Op 18 december zouden zij actie voeren tegen het crisisbudget, dat zou leiden tot verlaging van de pensioenen en de minimumlonen. Maar de linkse partijen zijn voorzichtig. Met name de socialistische partij PASOK wil een val van Karamanlis voorkomen, omdat zij bij verkiezingen waarschijnlijk nog meer stemmen zal verliezen dan rechts. Deze stemmen zouden vooral gaan naar de communistische KKE en de coalitie van radicaal links SYRIZA, een partij voor wie de communisten te fatsoenlijk vindt. Beide partijen zijn samen goed voor meer dan twintig procent van de stemmen en dromen van het regeringspluche. De revolutie was hen vóór.

Door de opstand kwamen er drie krachten in beweging: de studenten, wijkbewoners en minderheden, die samen **een** mix vormen van spontane opstandige krachten tegen de staat en die zich laten inspireren door het anarchistische gedachtegoed; de arbeiders, die staan tussen de keuze van gehoorzaamheid aan de vakbondsleiding en aansluiting bij de revolutie; en de boeren, die vanuit de dorpen zelfstandig hun belangenstrijd voeren.

De straatacties kregen vanaf 6 december een steeds gewelddadiger karakter. De politie beantwoordde de molotovcocktails en stenen vooral met traangas maar ging geen directe confrontatie met de demonstranten aan. De massa's op straat begonnen naast politiebureaus ook andere gebouwen in brand te steken. De politie greep niet in en zelfs de brandweer werd door de politie gehinderd. De branden werden door de anarchistische beweging gezien als een beginsignaal van een veranderende samenleving: "Als dit alles niet de revolutie brengt [...] dan zouden we ministens blij moeten zijn voor dit proces van vermenselijking," oordeelt een anarchistische website over de bestorming van "ontmenselijkende" kapitalistische instellingen als banken en warenhuizen. Op 8 december ging in Athene de grote kerstboom in vlammen op. Het gemeentebestuur deed er alles aan om een nieuwe kerstboom op te richten, en die kwam er tien dagen later: hij was van plastic en werd meteen het doelwit van veldslagen tussen politie en demonstranten die er een symbool van consumentenverslaving in zagen! Tot de voorwerpen die verder werden vernield behoorden ook beveiligingcamera's van de politie en kaartjesautomaten van het openbaar vervoer. De opstand krijgt algemene steun. Mensen zetten in zowel Athene als Thessaloniki de deuren van huizen, hotels en winkels open voor de (gewonde) demonstranten om zich terug te kunnen trekken, toilet of waterkraan te kunnen gebruiken of van kleding te wisselen.

"En het is precies het gevoel van vrijheid dat in deze ogenblikken de enige zaak is die onze inzet waard blijft: dat gevoel van vergeten morgens uit de kindertijd, waarin alles kan gebeuren, want als scheppende mensen zijn wij het zelf, die zijn ontwaakt -niet die toekomstige productieve menselijke machines die als "gehoorzaam subject", als "student", als "vervreemde arbeider", als "eigenaar", "gezinslid" worden beschouwd. Het gevoel de vijand van de vrijheid onder ogen te zien – en hem niet langer meer te vrezen [...]. De spoken van de vrijheid komen altijd met het mes tussen hun tanden, met de gewelddadige wil om de ketens te breken, ketens die het leven tot een miserabele herhaling maken, en dienen om steeds opnieuw de heersende sociale verhoudingen weer te geven." Deze tekst van een surrealistische groep kan gelden als een weergave van het gevoel dat er in al die Griekse steden in december moet hebben geheerst.

Maar afbreken kan bij een revolutie niet zonder opbouw gepaard gaan. De opstand, die vanuit de universiteiten is opgezet, moet worden uitgebreid en "structuur' krijgen door de schepping van organisatievormen. Vandaar dat de bezettingen zich uitbreiden. In heel Griekenland zijn alle universiteiten en zevenhonderd scholen bezet geweest! Van de universiteiten slaat de bezetting over naar andere instellingen, om daar tijdelijk de perspectieven voor een nieuwe samenleving zichtbaar te maken of ongewenste zaken af te schaffen. De anarchisten spelen hierbij een rol door te ageren tegen elke vorm van leidersbeginsel, met name tegen de Communistische Partij. Naast de anarchisten treden ook andere groepen op, "autonomen" en (opportunistische?) aanhangers van SYRIZA, die zich daarbij tegen de leiding keren en waarschijnlijk nieuwe zieltjes proberen te winnen. Vanuit de bezettingscentra worden nieuwe, gerichte demonstraties georganiseerd en pamfletten verspreid. De bezettingsbeweging breidt zich ook uit naar de openbare gebouwen. Het stadhuis van de deelgemeente Agios Demetrios (St. Demetrius) wordt op 15 december twee dagen bezet, waarbij de bezetters proberen samen te werken met de gemeentelijke loketambtenaren om de noodzakelijke dienstverleningen te laten doorgaan: met name verblijfsvergunningen voor vreemdelingen en sociale uitkeringen. Als ambtenaren dan willen doorwerken, worden ze tegengewerkt door hun eigen gemeentebestuur! Andere bezettingen volgen: van radiosta-

Boeren blokkeren de snelweg

tions, waarbij er één werd omgevormd tot vrije radio, van de nationale televisie en zelfs van de Akropolis, die werd versierd met een spandoek met een oproep tot internationale demonstraties. Ook werd in januari het kantoor van de vreemdelingendienst bezet om te protesteren tegen het Griekse asielbeleid.

De organisatie moet volgens de actievoerders, waarvan de meeste uitgaan van een libertaire of autonome theorie, voortkomen uit de acties van het moment. In de bezette ruimten worden in de steden en dorpen "volksvergaderingen" gehouden, discussiebijeenkomsten waarin allerlei voorstellen worden gedaan. Komt het tot iets concreets, dan worden er "open bijeenkomsten" gehouden om de zaak te bespreken. Een belangrijk voorbeeld daarvan is de bezetting van het hoofdkantoor van de GSEE (Algemeen Werkliedenverbond van Griekenland) op 17 december. Vier dagen lang was het gebouw open voor algemene bijeenkomsten voor arbeiders. Opvallend is hierbij dat de vergadering op de eerste avond, die door achthonderd mensen werd bijgewoond, de internationale discussies binnen het revolutionaire syndicalisme weerspiegelt: "Vanaf het begin was het duidelijk dat er binnen de bezetting twee stromingen waren [...], een "arbeideristische", die de bezetting symbolisch wilde gebruiken om de bureaucratie van de vakbonden te kritiseren en een syndicalisme los van de politieke partijen wilde propageren, en een "proletarische", die de vakbond wilde afschaffen als de zoveelste instelling van de kapitalistische maatschappij en de plaats wilde gebruiken voor de opbouw van een extra strijdcollectief in de context van de algemene onrust. De linkse vakbondsmensen die in de vergadering aanwezig waren, wisten niet echt wat ze met deze opstandige arbeiders moesten beginnen en vertrokken." In het bezette gemeentehuis van Sykies in Thessaloniki discussieert de wijk over de vernieling van schadelijke zendmasten van mobiele telefoonbedrijven. Deze vergaderruimten hebben het tot eind januari uitgehouden.

De anarchisten in Thessaloniki zien in deze vergaderingen een begin van een federalistische samenleving: "[Wij kunnen nu nadenken] over de manier waarop de structuur van de samenleving van binnenuit veranderd kan worden en hoe er een meer solide en constructief alternatief voor het bestaande systeem gecreëerd kan worden. We proberen dit 'vergadermodel' naar een volgend niveau te tillen door naar verschillende wijken te gaan en daar mensen te stimuleren hun eigen vergadering op te zetten." Een ander lid van deze discussiegroep zegt dat voor deze nieuwe samenleving een open opstelling nodig is en dat hij nog niet nadenkt over een specifiek afgebakende anarchistische organisatie: "Ik kan begrijpen waarom mensen kiezen voor een meer gesloten model om zichzelf te organiseren, maar de mate van geslotenheid zou moeten afhangen van de situaties van het gesloten landschap. Om die reden zou het onverstandig zijn om op dit moment te kiezen voor een gesloten structuur omdat we onszelf dan zouden isoleren van de mensen die nu in opstand komen."

Als deze discussies ook door andere anarchisten in Griekenland worden gevoerd, of beter nog, in samenwerkingsverbanden die vanuit alle bezettingen ontstaan, dan zijn de perspectieven voor verdere ontwikkelingen gunstiger dan onze kameraden in Canada menen te moeten berichten: "(...) op ongeloofwaardige wijze werd de revolutie bijwijze van anticlimax wegens de Kersmis afgeblazen. Toen het nieuwe jaar kwam werden de gewone demonstraties hervat door Griekse militanten, maar zonder de massale deelname en bezettingen van afgelopen december. Een gemiste kans."

De strijd is echter niet opgehouden. Wat er zich verder ontwikkelde werd feitelijk bepaald door twee gebeurtenissen op 22 en 23 december. Een club "Actie voor het volk" pleegde met een geweer een aanslag op een politieauto, zonder dat er gewonden vielen. Het was aanleiding voor de politie om het Polytechnikon binnen te vallen en het universitaire asielrecht opnieuw te schenden en de repressie op te voeren. Alle Grieken geloven echter dat deze aanslag doorgestoken kaart is. Verder komen er tegenacties van knokploegen van paramilitaire "burgercomités", aanhangers van de Gouden Dageraad, die hun heil zoeken bij een toekomstige Papadopoulos, en net als zijn aanhang van weleer 'arische' superioriteitsgedachten koesteren tegen buitenlandse Untermenschen als Roma, Turken en Albanezen, die in hun ogen geen bestaansrecht hebben.

Op 22 december kreeg de uit Letland afkomstige secretaris van de schoonmaakstervakbond Konstantina Kuneva van de veiligheidsdienst van de spoorwegmaatschappij ISAP een hoeveelheid vitriool in haar gezicht; zij werd op die manier uitgeschakeld door haar baas, die haar als vakbondsleidster te lastig vond. Op 30 december werd als antwoord op die aanslag opnieuw een vakbondsgebouw bezet, ditmaal om solidariteit met buitenlandse werknemers te organiseren.

In januari is de politie harder gaan toeslaan. Tijdens een demonstratie in Athene werden op 9 januari honderden mensen door de politie opgepakt en vastgehouden: studenten, maar ook journalisten en advocaten. Op Rhodos worden de ouders van kinderen vervolgd, die van acties worden

De bezette Economische Faculteit

Lente

beschuldigd. Er zijn actiecomités gevormd voor de vrijlating van al deze mensen, waarvan er zeker veel ten onrechte vast zitten en gemarteld worden.

De collectieve actie van de anarchisten concentreert zich vooral op de immigranten. Reeds in de begindagen van de demonstraties werden er in Athene vijftig Albanese "brandstichters" opgepakt en in een proces (zonder tolk) tot anderhalf jaar gevangenisstraf veroordeeld. Vandaar dat de immigratiedienst werd bezet. Op 24 februari sloeg in Athene opnieuw de vlam in de pan. Ditmaal hadden de fascisten van de Gouden Dageraad een brandbom in het gebouw van het sociale centrum van immigranten geworpen, waarin juist een vergadering werd gehouden van gewetensbezwaarden tegen de Griekse dienstplicht. Het antwoord kwam met demonstraties en de politie gebruikte excessief geweld, waar zelfs de burgerij zich tegen keerde. Op 24 februari vielen anarchisten het kantoor van het 'kolonels'-gezinde blad **Apogevmatini** aan. Op 27 maart arresteerde de politie tijdens een traditioneel gevecht tussen de openbare scholen en de privéschool Atheens College willekeurig een jongen en meisje van 12 en 13 jaar, om ze te laten opdraaien voor enige anarchistische leuzen die op de muren waren gekalkt. Leraren en ouderejaars wisten de kinderen, die tegen de grond werden gedrukt, te ontzetten. Op 2 maart verenigden honderden Afghanen in Patras zich tegen de fascistische benden van de Gouden Dageraad, die steun kregen van de politie. Fascisten hadden geprobeerd een van hun landgenoten te vermoorden door hem te overrijden. De volgende dag wist een stadsguerrillagroep een trein van de spoorwegmaatschappij ISAP in de Atheense villawijk Kifisia in brand te steken uit wraak voor Konsantina Kuneva en de dood van een graffititekenaar, die door de bedrijfspolitie tegen een hoogspanningskabel werd aangedreven en gedood. Op 5 maart vond weer een grote straatdemonstratie plaats in Athene, waarbij het hoofdgebouw van de Gouden Dageraad in brand werd gestoken.

Een tegenslag voor de beweging is dat de vakbonden GSEE en ADEDY de landelijke stakingen tegen het crisisbudget van de regering hebben afgeblazen, "uit angst voor rellen", of beter gezegd: uit angst van de leiding om hun controle over de arbeidersklasse te verliezen en hun burgerlijke baantjes te verliezen. Nadat in hun ogen de rust was wedergekeerd hebben zij hun rituelen hervat. Op 18 februari riepen de bonden toch een nieuwe algemene staking uit voor de verbetering van de pensioenen en brachten 50.000 mensen op de been. Het Parthenon werd wegens de staking permanent gesloten.

En dan zijn er nog de boeren, die vanuit de opstandige dorpen tot landelijke samenwerking zijn gekomen. Zodra de beweging in december was begonnen, blokkeerden zij de grote verkeerswegen en de grensposten met het buitenland en tot op het moment waarop ik dit schrijf (8 maart) hebben zij de wegen dichtgehouden ondanks dreigementen van paramilitaire politie-inzet en oproepen van de linkse partijen. Herhaaldelijk zijn Kretenzische boeren in gevecht met de politie in Piraeus omdat zij met hun tractoren naar Athene wilden oprukken of de haven blokkeerden. Hun strijd is een directe belangenstrijd, omdat zij niet op kunnen tegen de massale goederenimport uit het buitenland en afhankelijk zijn van regeringssubsidies, die slechts mondjesmaat zijn toegezegd. Zij eisen minimumprijzen voor hun levensmiddelen.

Steeds meer groepen arbeiders, boeren, stedelingen, werklozen en studenten keren zich tegen de vermolmde en corrupte staat, die zich in Griekenland vanaf de Tweede Wereldoorlog slechts met geweld in stand heeft gehouden. Griekenland werd na de bevrijding opnieuw door de Britten bezet en door Stalin in de steek gelaten. De volksopstand werd in de jaren '50 met concentratiekampen bestreden, en toen het in 1966 een socialistische regering kreeg, die uit de NAVO wilde stappen, volgde een staatsgreep door het kolonelsregime. Het communisme heeft nu afgedaan, maar de collectieve strijd tegen het fascisme wordt nu door de anarchistische gedachte geleid. De kans is groot dat de anarchistische denkbeelden zich uitbreiden tot een samenwerkingsverband van stad naar stad en van dorp naar dorp, waarbinnen de functie van arbeid, voedselproductie en distributie en de werking van openbare diensten ter discussie worden gesteld, en waarin een federalistische samenleving wordt opgebouwd.

Bronnen en belangrijke literatuur:

Anarkismo.net, Greece, Like a winter… with a thousand Decembers by proletarians from occupied GSEE, Athens december 2008. A-infos, 15 februari 2009. http://www.ainfos.ca/en/ainfos22219.html

December 2008, Remember, remember the 6th of december in Greece and the globe, Gedrukt en verspreid door anarchisten van het Polytechnikon uit Athene (zonder uitgever, plaats of jaartal, gedistribueerd tijdens de boekenbeurs in Gent, februari 2009).

Insurgent Greece, some documents of an important battle in the current class war against the worldwide disastrous system that oppresses all of us. Uitgeverij Dolle Hond (Mad Dog Editions), Februari 2009. http://www.dollehon.dds.nl/

Lola Rent, 'Deze nachten zijn voor Alexi, een kijkje achter de schermen van de decemberopstand in Griekenland.' Gepubliceerd op Indymedia NL, 13 januari 2009. http://indymedia.nl/nl/2009/01/57064.shtml

Patrick Murtagh, 'Learning from the Greek Uprising', in: **Linchpin** #8. Zie ook: http://www.ainfos.ca/en/ainfos22297.html

TPTG, **Greece unrest: the story so far**. Januari, 2009.
http://libcom.org/news/short-presentation-recent-events-athens-through-eyes-some-proletarian-participants-tptg-co-

De sublieme gruwel van Peter Watkins

DOOR JOHNY LENAERTS

During a recent meeting of the Ecumenical Council at the Vatican - an English and an American bishop expressed the view that:

"the church must tell the faithful that they should learn to live with, though need not love, the nuclear bomb, provided that it is "clean" and of a good family"

Peter Watkins is één van de grootste én meest miskende filmmakers van het moment, die met 'Edvard Munch' bakens verzet heeft. "Geniaal!" noemde Ingmar Bergman het. "Een meesterwerk, wellicht de mooiste film die er ooit over een schilder gemaakt werd," schreef *Le Monde*.

Paranoia?

Het was in december 1964 dat Engeland Peter Watkins ontdekte. Hij is dan 29 jaar, en de BBC had hem een jaar voordien aangeworven. BBC 1 vertoont een film over een veldslag die op 16 april 1746 in Culloden plaatsvond, waarin de troepen van de Schot Charles Edward Stuart in opstand komen tegen de Hertog van Cumberland. Wat op het eerste gezicht een historische documentaire lijkt, blijkt al gauw een kritiek op de oorlog van de VS in Vietnam te bevatten, die des te actueler was omdat de verhaalstructuur helemaal niet klassiek was: een televisiereporter wordt naar de 18e eeuw gekatapulteerd en interviewt de deelnemers van die veldslag.

Het daaropvolgende jaar maakt Peter Watkins 'The War Game', een pacifistische film tegen de atoombom -nog steeds voor de BBC. Peter Watkins wilde laten zien wat het resultaat kon zijn van een Russische kernaanval op Engeland. Tussen apocalyptische beelden van paniek en verwoesting monteert hij reële en nagespeelde interviews van allerlei belangrijke figuren -een bisschop, een atoomspecialist, een psychiater, enz.- die zich allen positief over de atoombom uitlaten, zelfs over een atoomoorlog. "Het was mijn bedoeling de illusie van de door de media gecreëerde 'realiteit' te doorbreken," zo zou Peter Watkins later verklaren. "Mijn vraag was: waar is 'realiteit'? In de waanzin van de verklaringen van deze artificiële establishmentfiguren die de officiële doctrine van de dag nawauwelen, of in de waanzin van de geënsceneerde beelden van de rest van mijn film, die een kernaanval in al zijn bittere consequenties toont?" Peter Watkins wilde met zijn film het zwijgen van de media over de nucleaire wapenwedloop doorbreken, maar... hem werd zelf het zwijgen opgelegd. Zijn tegenstanders komen in het verweer, en de film zal voor televisie-uitzending verboden worden. Pas in 1985 wordt het verbod opgeheven.

Met 'Punishment Park', gedraaid in 1970 in de VS, doet Peter Watkins andermaal zijn naam van 'angry young man' alle eer aan. Met amateur-spelers, slechts één camera, en een haast volledig geïmproviseerd scenario levert Peter Watkins een van de meest subversieve films over het repressieve karakter van de VS af, hij onthult wat zorgvuldig verborgen werd (wordt) achter de brede glimlach van Mickey Mouse. Alsof Walt Disney zijn anti-communistische en antisemitische opinies in praktijk had gebracht, en zijn reusachtige pretparken tot concentratiekampen omgevormd. 'Paranoia' is de term die het meest in de recensies voorkomt. Alsof één blik op de krant niet voldoende was (is) om iemand paranoïde te maken... De film put, nogmaals, zijn kracht uit het effect van de realiteit die erin afgebeeld wordt: vier dagen ná de release in New York zal hij van het affiche gehaald worden...

Schreeuw

Verging het zijn film 'Edvard Munch', gedraaid in 1973, zoveel beter? Het was zijn meest persoonlijke film, zo zou Peter Watkins later stellen, en één van de 'magische' creatieve ervaringen uit zijn leven. Met 'Edvard Munch' (speelduur: 3 uur en 30 minuten) heeft Peter Watkins een zeer subjectieve biografie geleverd over de jonge jaren van de Noorse expressionistische schilder, die overhoop lag met de puriteinse samenleving waarin hij opgroeide. Hij illustreert de wereldvisie van de vermaarde schilder, een visie die door zijn Oostenrijkse collega Oskar Kokoschka met de volgende woorden uitgedrukt werd: "Het was de vlijmscherpe blik van Edvard Munch gegeven de paniek en de terreur waar te nemen, dáár waar anderen enkel maatschappelijke vooruitgang zagen." Met een gedurfde montage die de documentaire en narratieve technieken vernieuwt, is 'Edvard Munch' evenzeer een persoonlijke 'schreeuw' als een portret van de kunstenaar en zijn milieu. De film zal nochtans slecht gedistribueerd, en praktisch niet vertoond worden.

Lente

Nog slechter vergaat het 'The Journey', een film van 14 uur en 30 minuten die de mening registreert van 'gewone mensen' die Peter Watkins tussen 1983 en 1986 in twaalf landen ontmoet had: geen enkele zender zal er interesse voor betonen. En wat met 'The Freethinker', een biografie van de dramaturg August Strindberg en zijn vrouw, de actrice Siri von Essen, die gemaakt werd tussen 1992 en 1994: wie heeft die gezien? Deze film (speelduur: 4 uur en 30 minuten) is het resultaat van een twee jaar durende videocursus met vierentwintig Zweedse mediastudenten, waarbij de studenten zelf instonden voor de research, de opnamen, de montage, de productie en de fundraising.

La Commune

In 1999 verfilmde Peter Watkins de Commune, een twee maanden durend experiment in socialistisch zelfbeheer dat in 1871 in Parijs had plaatsgevonden. In één van de eerste zinnen van de film ('La Commune', 1999, speelduur: 5 uur en 45 minuten), uitgesproken door een actrice die de rol van een tv-journaliste in het opstandige Parijs zal vertolken, wordt aan het publiek gevraagd zich 17 maart 1871 voor te stellen. Op die manier worden de twee eerste pijlers van Watkins' werkwijze aangegeven: (theatrale) verbeelding en anachronisme. We zien eerst de lege setting, kleren die nonchalant in een verlaten fabrieksgebouw rondslingeren... En we ontwaren twee debuterende reporters van een lokale tv-zender die hun microfoons en camera's meenemen naar de discussies van de Communards en naar de barricaden. Dit wordt onderbroken door sequenties uit de huidige tijd: bijvoorbeeld de bezetting van een kerk door 'sans-papiers'. In het slotgedeelte van de film discussiëren de vrouwelijke vertolkers over hun sociale positie in de film, en over hetgeen de filmervaring (of -beproeving) voor hen betekend heeft. We bevinden ons niet langer in het anachronisme, we zitten in het hart van Watkins' werkwijze. De film toont niet de historische 'personaliteiten' van weleer, het zijn daarentegen de gewone burgers die aan het woord komen. In de loop van het filmproces identificeren de vertolkers zich meer en meer met de personages die ze uitbeelden. Het gaat er nooit om de gebeurtenissen van de Commune van Parijs te 'reconstrueren': nooit zien we de brand van het Palais des Tuileries of van het Hôtel de Ville, we zien niet hoe de Communards gefusilleerd worden. Deze informatie wordt ons verstrekt door de televisie, en de geloofwaardigheid van dit medium is zelf het onderwerp van discussie. Er wordt ons getoond hoe geschiedenis ten tonele gebracht wordt, en niet zozeer hoe er een verhaal uit gemaakt wordt -vanuit het idee dat geschiedenis verloopt via tekst en de confrontatie van verschillende standpunten. De acteurs ondervragen elkaar, kijken in de camera en via dit medium ondervragen ze de kijker: ideeën over revolutie en macht worden bediscussieerd. De film wordt een woedende ode aan directe democratie: de acteurs nemen de macht in de film over, net zoals hun personages indertijd deden in Parijs.

Peter Watkins verricht prachtig filmwerk, gebaseerd op bijzonder lange en mooie shots, in schitterende zwart-wit beelden. De creativiteit ontspruit uit de samenkomst van het werk van de acteurs en van dat van de camera. Alles is zowel zeer vrij als zeer precies. Een buitengewone ervaring, een UFO in het audiovisuele landschap.

Monovorm

"Een filmmaker die zich weigert te onderwerpen aan de ideologie van de massacultuur, die gebaseerd is op de minachting voor het publiek, en die geen razendsnelle montage wil, geen simplistische verhaalstructuren vol geweld, lawaai, onophoudelijke acties, kortom, die de heersende norm afwijst, of zoals ik het noem: de 'monovorm', welnu, zo'n filmmaker kan niet in fatsoenlijke omstandigheden een film draaien. Dat is onmogelijk."

Peter Watkins, die dit jaar zijn tweeënzeventigste verjaardag vierde, heeft nog niets van zijn strijdvaardigheid verloren. "De producenten spenderen momenteel hun geld op de eerste plaats aan het amusement. Elk scheppend kunstenaar die een andere, een alternatieve weg wil inslaan, wordt volkomen gemarginaliseerd. De repressie is, net zoals het geweld van de media, geïnstitutionaliseerd."

Op een uitvoerige website (www.mnsi.net/ pwatkins) en in een sympathiek boekje dat in Franse vertaling onder de titel *Media Crisis* verscheen, trekt hij van leer tegen de standaardisering die tegenwoordig in de film- en tv-wereld doorgevoerd wordt: de meeste producties hebben een haast identiek 'format' en zijn bestemd voor een massapubliek. Ze zijn haast allemaal gebaseerd op dezelfde vorm. Peter Watkins spreekt dan ook van de 'monovorm': "De televisie heeft totalitaire narratieve structuren opgelegd aan de maatschappij zonder dat er iemand tijd had om te reageren, hetgeen te wijten is aan diens snelheid, aan diens arrogantie en aan zijn mysterieuze aard. Wat ik onder de 'monovorm' versta: een stortvloed van beelden en klanken, die op snelle en compacte wijze geassembleerd en gemonteerd worden, een gefragmenteerde structuur die de indruk geeft rimpelloos te zijn." Het is deze vloeiende en walgingwekkende mix die we zowel terugvinden in soaps, in politieseries als in het tv-nieuws. "In tegenstelling tot wat de schijn laat vermoeden," benadrukt de cineast, "is de 'monovorm' rigide en gecontroleerd, zij negeert de immense en onbegrensde mogelijkheden van het publiek. Alle varianten van de monovorm zijn gebaseerd op het geloof, dat van oudsher in de audiovisuele wereld leeft, dat de toeschouwers niet rijp zouden zijn en dat ze gemakkelijk herkenbare vormen nodig zouden hebben om 'aangekoppeld' (dit wil zeggen gemanipuleerd) te kunnen worden. De snelheid, de schokmontage, de beperkte tijd en ruimte verhinderen de toeschouwers na te denken over wat hen echt overkomt."

Controle

Wat op het spel staat, en wat alle films van Peter Watkins proberen aan te tonen, is de sociale controle en de greep van de macht. "De professionals van de media vervullen een sleutelrol in het voortbestaan van de autoritaire systemen en in de escalatie van het fysieke, seksuele en morele geweld." De televisie had iets helemaal anders kunnen worden, een waar democratisch middel voor communicatie en interactie. "Maar zij bevindt zich in de handen van een elite van machtige makelaars, van magnaten, van kaders, van programmaverantwoordelijken en van producers die

beschikken over een kolossale macht en die overal hun mondialistische en commerciële, wrede en cynische ideologie opleggen, en die weigeren om deze macht te delen. Zij willen ongestoord de geesten kunnen manipuleren... Overal vind je momenteel dezelfde beelden, dezelfde afkeer om verantwoordelijkheid op te nemen, om een intelligente relatie met de gemeenschap aan te gaan."

Gepaard aan het geüniformeerde denken, werd het geüniformeerde beeld ontworpen. Een intolerant en antidemocratisch beeld, dat het publiek voorstelt "niet als een veelheid van complexe individuen", vervolgt Peter Watkins, "maar als een ontiegelijk groot blok, dat het perfecte doelwit vormt voor de reclamejongens en de door kijkcijfers geobsedeerde programmamakers". Een beeld en een cultuur die zogezegd 'populair' zijn, "maar die in werkelijkheid artificieel zijn en niets met het volk te maken hebben". Een cultuur die het volk als waanbeeld hanteert.

Verval

Peter Watkins, die zich zegt te inspireren aan het werk van Bertolt Brecht en de Italiaanse neorealisten, en die vooral getekend werd door 'Les 400 coups' van François Truffaut, wil helemaal geen anti-Hollywoodhouding aannemen. "Ik heb zelf veel van Hollywoodfilms gehouden," zo geeft hij toe. Hij blijft evenwel geloven aan de kracht die in het medium schuilt. "De film is net als elke andere audiovisuele drager in potentie een expressie- en communicatiemiddel met een reusachtige soepelheid en subtiliteit, en ze kan een haast onbeperkt aantal verschillende vormen en processen aannemen. Dit potentieel is voor de monovorm wat het werk van duizend schilders voor een kleurboek is."

Wat hem het meest verontrust is dat de gestandaardiseerde audiovisuele vorm een rampzalige impact op de sociale en politieke ontwikkelingen heeft: "Ik ben van mening dat ze de afgelopen decennia een catastrofale invloed gehad heeft op onze sensibiliteit: onze capaciteit om reclame van nieuws te onderscheiden, het oppervlakkige van het ernstige, het reële van het geënsceneerde geweld, werd beneveld en is afgestompt."

Peter Watkins stelt dat de manier waarop informatie overgedragen wordt (de gebruikte taalvorm daarbij inbegrepen), invloed uitoefent op de manier waarop we informatie ontvangen. En op de manier hoe we daarop reageren. George Orwell beweerde dat als we niet onze manier van spreken kunnen bepalen, we ook niet de manier van ons denken meester zijn. "We zijn momenteel deze capaciteit aan het verliezen," zo stelt Peter Watkins, "want we verliezen de essentie van de taal die we gebruiken; en vermits taal een belangrijk deel is van hoe we de wereld beschrijven (en ervaren), is het verval binnen de audiovisuele massamedia inderdaad zeer erg."

De audiovisuele massamedia schrikken terug voor het idee van een 'complexe vorm van een levendig verhaal'. Watkins: "Zij hebben er schrik voor het publieke debat de vrije loop te laten, een debat dat aan hun controle zou kunnen ontsnappen, en door deze schrik kijken ze vanuit de hoogte op hun publiek neer, een publiek dat zich volgens hen toch niet voor belangrijke en complexe onderwerpen interesseert en ze vervelend zou vinden." Een schandalige en arrogante beschuldiging, zo noemt hij het, die ontkracht wordt door al die mensen die wél een goede film gaan zien.

Weerstand

"We hebben een lange weg afgelegd sedert het beloftevolle begin van de tv in de jaren 1960," zo besluit Peter Watkins. "We hebben gezien hoe diep het medium gevallen is. Verbeelding, talent, diverse formats, overtuigingen en creatief onderzoek – om het nog niet te hebben over de stem van het publiek of over democratische processen – werden allemaal uit de hedendaagse tv-wereld gebannen. Het medium is een bekrompen zaak geworden, dat zich verwoed verzet tegen elke dialoog die verandering met zich mee kan brengen, het kent geen respect, en is een overtuigde bondgenoot van de globalisering in zijn meest gecentraliseerde en brutale vorm."

Onze samenleving zal mediamensen nodig hebben die bereid zijn weerstand te bieden, en die zich aansluiten bij de antiglobaliseringsbeweging, zo stelt de filmmaker. "Maar, méér nog, hebben we een actief en kritisch publiek nodig, dat verbeten wil discussiëren, en dat uiteindelijk de mediacorruptie weet te weerstaan. Dat naar alternatieve vormen van creatieve, meer open en collectieve processen zoekt om de nefaste ervaring van de bestaande audiovisuele media te vervangen."

Zijn films zijn voor Peter Watkins een manier om zich te verzetten tegen de machine die de mensen dom maakt. Hij wil de nieuwe mediamythes van 'objectiviteit', van 'realiteit' en 'waarheid' doorprikken, en dat wordt hem natuurlijk niet in dank afgenomen. In de Westerse wereld hebben weinig filmmakers zoveel tegenstand ontmoet als Peter Watkins. En dat is een goed teken, vindt u ook niet? Want als je vijanden je lof toezwaaien, dan is het hoog tijd om jezelf vragen te stellen!

Internet:

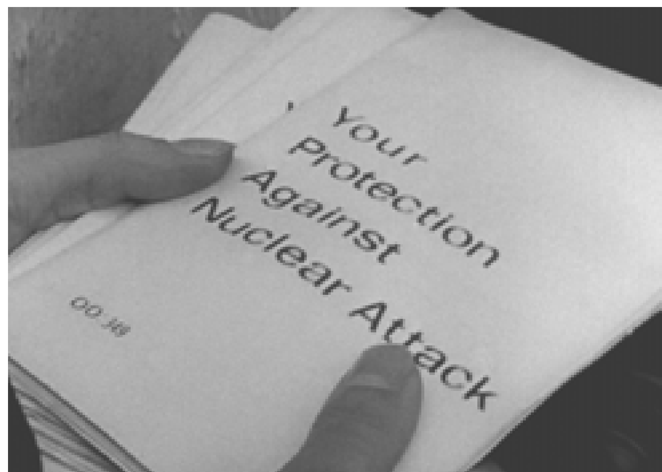
- www.mnsi.net/~pwatkins
- www.doriane-films.com
- www.shellac-altern.org
- www.eurekavideo.co.uk

Literatuur:

- Peter Watkins, *Media Crisis*, (Editions Homnisphères; Paris, 2004). ISBN 2-915129-07-X

N.B.

Een licht gewijzigde versie van dit artikel verscheen in Gonzo (circus) Nummer 83, 2007. Gonzo is een tweemaandelijks onafhankelijk toonafgevend tijdschrift over vernieuwende muziek en cultuur. Alle verkooppunten in Vlaanderen, Brussel en Nederland vind je op www.gonzocircus.com.

Voorbij de Wittebroodsjaren

De Rebel Clown Army. Het begon ooit zo mooi als 'n creatief en 'n tikje ongrijpbaar initiatief tijdens het bezoek van George Bush aan London in 2003. Het nam 'n grote vlucht, vooral in die Europese landen waar de G8 bij elkaar kwam.
En nu? Het lijkt wel of de eerste krassen zichtbaar worden in de schmink van het internationale rebelse clownsleger. Of misschien moet ik wel zeggen: er ontstaat 'n delta van heel verschillende invalshoeken...

Dat werd duidelijk tijdens een bijeenkomst van rebel clowns in 'n op 'n kasteel lijkend gebouw in Hildesheim, Duitsland. Het laatste weekend van april werd daar gevuld met 'n advanced training, maar ook met veel gesprekken. Veel uitwisseling tussen verschillende gaggles (clownsgroepen). Ook napraten, bijvoorbeeld over de gebeurtenissen eerder in april in Straatsburg tijdens de NATO-top (toen o.a. 'n hotel in brand ging en Franse politie keihard optrad).
Hoe was het om daar te clownen? Werkte het concept nog op het moment dat Franse politie vaak geen enkel onderscheid maakte? Traangasgranaten werden immers ook geschoten op momenten dat clowns op de grond zaten met 'n witte vlag en hun handen in de lucht...

Natuurlijk is de tactiek van de Franse politie heel anders dan de Duitse. Maar wat is er de afgelopen jaren binnen de rebel clowns zelf veranderd? Waarom kon het gebeuren dat 'n groepje clowns uit Nürnberg tijdens de protesten in Straatsburg bij geen enkele andere gaggle werd opgenomen? Was de spontaniteit van vroeger in dat soort situaties verdwenen? Of hadden groepen zich juist beter georganiseerd? Waarom gingen zoveel groepen hun eigen weg?

Misschien is de Clown Army wel 'volwassen' geworden. Dat betekent dus ook: meer interne afspraken en daarmee samenhangende grotere verschillen van inzicht. Er zijn groepen die zich heel activistisch opstellen; confronterend, zodat 'gewone' activisten toch vooral moeten kunnen begrijpen dat de clowns bij hen horen. In het weekend in Hildesheim werd dat aardig geïllustreerd door iemand die verklaarde dat ze ook haar woede moest kunnen uiten naar de politie. Daarnaast zijn er gelukkig veel groepen die de clownlogica nog niet vergeten zijn. Verwarring is daarbij 'n belangrijk aspect. Een rebel clown kan zich alleen extra vrijheid toeëigenen als hij/zij ongrijpbaar blijft! Niet alleen voor de autoriteiten en hun geüniformeerde handlangers. Ook voor de andere activisten. Moeilijk; want veel rebel clowns willen maar al te graag deel uit maken van 'n soort activistenfamilie. Toch is dat niet handig. Wanneer je als clowns direct gezien wordt als 'verklede demonstranten' dan ben je al veel van je speelruimte kwijt.

Clowns lopen dus in 'n val als ze teveel (h)erkenning willen hebben van andere activisten. De lokale scene is meestal klein - dus gebeurt het. Schuiven clowns op richting 'gewone activisten' en omgedraaid. Waren er zelfs enkele momenten in Duitsland dat 'gewone' activisten zich enigszins gingen verkleden als clowns.
Dit enorme 'succes' zou wel eens als 'n boemerang in zijn tegendeel kunnen gaan werken. Of anders gezegd: het hele concept dreigt op die manier zijn kracht en mogelijkheden te verliezen. Iemand die 'n keer 'n rode neus op zet, is namelijk nog geen rebel clown.
De rebelse clownenergie neemt ook op andere manieren af. Wie niets anders weet te verzinnen, dan steeds maar weer meedoen aan demonstraties (doel vooral op Duitsland), wordt ook voorspelbaar. Misschien zelfs wel 'n beetje saai (daar heb je ze weer...). Gelukkig geldt dit niet voor elke gaggle. In o.a. Berlijn, Londen en Amsterdam wordt er door clowns volop geëxperimenteerd.

De interne clowndiscussie speelt zich in meerdere plaatsen af. Meningsverschillen die tot splitsingen leiden. Zo heeft het Duitse Kiel nu 'n meer op confrontatie gerichte gaggle en 'n andere groep waar de clownlogica het vertrekpunt blijft. Die ontwikkeling zie je in meer steden.

Het weekend in Hildesheim maakte meer duidelijk. Bijvoorbeeld het grote verloop. Even mee clownen is kennelijk voor veel mensen aantrekkelijk. Betrokken blijven en door blijven gaan met het ontwikkelen van nieuwe actievormen, vraagt meer commitment. Het was fantastisch veel 'oude' clowns terug te zien en het was heel leuk veel 'nieuwe' clowns te leren kennen. Maar er waren ook heel veel mensen niet. Te veel Gaggles zijn in 2007 of 2008 'n stille dood gestorven.
Verder onttrekt het clownconcept zich niet aan het fenomeen dat je ook elders ziet: leuk om even opstandig te zijn tijdens je studietijd, het deel in je leven dat je nog niet gebonden bent, maar daarna... wanneer het serieuze leven begint, wordt de rode neus snel opgeborgen. Dan roepen andere verantwoordelijkheden. Geen tijd meer voor creatief verzet.

Genoeg hierover. Het weekend in Hildesheim was niet alleen 'n goed moment om even stil te staan bij die ontwikkelingen, maar het liet ook zien hoe fantastisch 'n niet-hiërarchische structuur kan werken. De training en de discussies werden ingevuld vanuit het 'open space' systeem; iedereen kon iets aanbieden en bij voldoende belangstelling ging het programma-onderdeel door. Gelijktijdig waren er vaak vier verschillende workshops. Kiezen was soms erg moeilijk vanwege het grote aanbod.
Mooi dat ik er helemaal naast zat met mijn vooroordeel (was even bang dat velen 'n afwachtende houding zouden aannemen). En verder hielpen tientallen clowns elkaar bij alles wat er gedaan moest worden zoals boodschappen, koken, afwassen, opruimen, enzovoorts. Een mooi klein utopia'tje in de praktijk.

Terug naar Amsterdam met 'n rugzak gevuld met inspiratie. Voor 1 mei hadden we 'n erg leuke clownactie voorbereid. Jammer genoeg moesten we die uitstellen vanwege het overheersende nieuws van 'n op hol geslagen autorijder tijdens Koninginnedag.

Sluit af met die ene vraag. Als de wittebroodsjaren voor de Rebel Clown Army nu echt voorbij blijken te zijn, hoe dan verder?
Everything that goes up, must come down... Sommige ontwikkelingen zijn nauwelijks te beïnvloeden. Soms is het goed als iets 'n keer ophoudt of 'n andere vorm krijgt. Dan ontstaan er nieuwe kansen en mogelijkheden. Zelf ben ik voor het herstel van de magie binnen de clowns. En die magie kan alleen maar ontstaan door vooraf niet teveel te vertellen. Door je ogen te openen voor nieuwe paden en met grote flapschoenen de toekomst in te struikelen! Trial and error. Bedenk iets nieuws! Gooi die voorspelbaarheid van je af! Of je nu als Black-Blocker steeds hetzelfde rondje maakt of onophoudelijk 'n rode neus draagt!

Colonel H. Salavila bespreekt op persoonlijke titel 'de toestand in de wereld'

Reacties: rebelact@ddh.nl

Groen Flex en Eurocontract Zeeland, een mistige bende

Poolse uitzendkracht vecht terug

DOOR HERRE DE VRIES

Op 12 december 2008 tekende Michal een contract met het uitzendbureau Groen Flex in de Poolse stad Opole. Via Groen Flex zou hij in Nederland door Eurocontract Zeeland te werk worden gesteld. Het contract gold voor een periode van 78 weken en Michal zou in de groentekassen komen te werken, zo werd hem verteld. Het zowel in Polen als Nederland getekende contract garandeerde een ziektekostenverzekering vanaf 15 december 2008. Die 'garantie' is het twistpunt geworden tussen Michal en zijn vakbond enerzijds en Groen Flex anderzijds.

Zijn eerste werkdag, 15 december vorig jaar, begon hij bij de Koninklijke Schelde in Vlissingen, een scheepswerf! Hoewel hij dit soort werk nooit eerder had gedaan, geen enkele (veiligheids)training had gekregen, Nederlands noch Engels sprak en dus geen enkel waarschuwingsbord kon lezen, begon hij aan zijn werk. Net als veel anderen voor en na hem die naar Nederland zijn gekomen om geld te verdienen. In Polen is het ten eerste veel moeilijker werk te vinden en ten tweede zijn de lonen daar nog veel lager. Uit vrees om, net aangekomen in Nederland, werk te verliezen door bij werkgever (Groen Flex) en opdrachtgever (scheepswerf) te klagen, veronachtzamen veel arbeiders blijkbaar hun eigen veiligheid.

NIET VERZEKERD

Deze onveilige situatie herhaalde zich enkele dagen later in Middelburg. Zonder veiligheidskleding en beschermend masker maakte hij een schip schoon. De stoffen waaraan hij werd blootgesteld, bleken schadelijk en Michal raakte buiten bewustzijn. Hij werd naar het ziekenhuis in Vlissingen gebracht, afdeling cardiologie. Via een andere, in Nederland wonende, Pool communiceerde hij met de artsen. Niemand van Groen Flex of het bedrijf waar het ongeluk gebeurd was, kwam hem opzoeken. Na 24 uur werd Michal ontslagen uit het ziekenhuis. Daarna kreeg hij te horen dat er geen werk meer voor hem was, slechts zes dagen van het contract van 78 weken had hij gewerkt! Zijn werkgevers vertelden hem dat het met de ziekenhuisrekening wel goed zou komen, omdat hij verzekerd was. Op 9 januari ging hij terug naar Polen. Daar bleek dat hij niet verzekerd was door het bedrijf. De rekening van 2.316,50 euro voor medische bijstand was naar zijn huisadres gestuurd. Groen Flex had zijn ziektekosten niet betaald tijdens zijn verblijf in Nederland. Michal belde voor opheldering naar het kantoor in Polen. Daarop kreeg hij te horen dat Groen Flex Opole niets te maken had met Eurocontract Zeeland (ook al vertegenwoordigt Groen Flex dat bedrijf in Polen) en dat hij maar een rechtszaak moest aanspannen. Vanuit Polen is Michal samen met zijn vakbond, de Poolse Bond van Syndicalisten (ZSP)[1], de strijd aangegaan tegen Groen Flex.

EERSTE BEVINDINGEN

Groen Flex en Eurocontract Zeeland delen een website en kantoor in Goes. Ook de gegevens van de Kamer van Koophandel laten zien dat de bedrijven nauw met elkaar verbonden zijn, zo is Groen Flex enig aandeelhouder van Eurocontract. De afgelopen weken is onder andere op basis van Michals informatie door de ZSP onderzoek gedaan en een internetforum[2] opgezet. Op diverse fora voor en van Poolse arbeiders in Nederland wordt gediscussieerd over Groen Flex. Bovendien zijn in Polen eerdere pogingen onderzocht om Groen Flex aan te pakken. Vanuit Nederland kwam hierbij medewerking van de Vrije Bond.[3] Hier de eerste bevindingen.

1 De relatie tussen Groen Flex en Eurocontract lijkt bewust mistig gehouden te worden. Veel arbeiders hebben daardoor niet in de gaten wie hun werkgever is.
2 Het voorlopige contract dat in Polen wordt getekend, werkt misleidend. Beloftes in Opole aangaande het soort werk, de werkplek, huisvesting, arbeidsuren en lonen worden in Nederland vaak niet ingelost. Hoewel voltijd werk wordt beloofd, zijn er vaak dagen zonder werk. De arbeiders worden gehuisvest in bezittingen van Groen Flex, onder andere een voormalig hotel en een omgebouwd kantoorgebouw. Er zijn veel klachten over wekelijkse controles, avondklokken en het doorzoeken van persoonlijke eigendommen in het hotel in Wateringen. Ook komt het voor dat de kosten van de maaltijden automatisch van het loon worden ingehouden, ongeacht of de maaltijden gebruikt zijn.
3 Arbeiders worden zonder informatie naar verschillende werkplekken gestuurd, waardoor simpele gegevens als de naam van de opdrachtgever onbekend blijven.
4 Ook in andere gevallen heeft Groen Flex onnauwkeurig gehandeld in situaties van gezondheidsschadelijk werk bij opdrachtgevers. Het is vaker voorgekomen dat (ex-)werknemers de ziekenhuisrekening thuis gepresenteerd kregen. Er wordt vaak melding van gemaakt dat Groen Flex heeft nagelaten zich ervan te vergewissen of de opdrachtgever afdoende training en veiligheidsmateriaal verschafte.
5 De beëindiging van contracten geschiedt zonder duidelijke opgaaf van reden. Verschillende mensen die contracten hadden getekend voor meerdere maanden werk, werden veel eerder naar huis gestuurd. Er was geen werk meer. Er zijn gevallen bekend van mensen die niet langer dan een week in Nederland verbleven om te werken. Zij kregen hiervoor geen compensatie.
6 Poolse arbeiders blijken zonder contract naar Nederland te zijn, hetgeen in strijd is met de wet.
7 Ook wordt gemeld dat er laat betaald wordt. Vooral de eerste betaling is soms wel twee tot drie maanden te laat.
8 Groen Flex en Eurocontract reageren niet op klachten van arbeiders.
9 De arbeiders hebben slechte juridische mogelijkheden als hen onrecht wordt aangedaan. Ze moeten hun zaak namelijk in Nederland voor het gerecht brengen. Dat weerhoudt hen ervan, eenmaal terug in Polen en de Nederlandse taal niet machtig, dit te proberen.

EISEN

De Poolse Bond van Syndicalisten heeft aan Groen Flex en Eurocontract de eis gesteld dat zij:

1 Michals ziekenhuisrekening betalen en medewerking verlenen bij het verkrijgen van een schadevergoeding door de opdrachtgever,
2 zich ervan verzekeren dat alle arbeiders afdoende veiligheidstraining en veiligheidsmateriaal krijgen van de opdrachtgevers waar ze te werk worden gesteld,
3 toekomstige arbeiders de uiteindelijke contracten in Polen laten tekenen in plaats van in Nederland en onderbrengen bij het Poolse recht,
4 de werkomschrijving duidelijk in het contract vermelden, de dagen compenseren die niet gewerkt kunnen worden, evenals de reiskosten, indien het vermelde werk niet beschikbaar is,
5 contracten niet zonder opgaaf van reden opzeggen; opdrachtgevers die geen werk te bieden hebben, aanklagen voor contractbreuk en de betreffende arbeider compenseren,
6 alle betalingen op tijd verrichten, volgens de wens van de arbeider op een bankrekening of contant; arbeiders niet dwingen een bij een specifieke bank te openen,
7 alle arbeiders informeren over de naam van de opdrachtgever,
8 arbeiders steunen bij de verkrijging van een schadevergoeding door de opdrachtgever in het geval van een arbeidsongeval,
9 arbeiders controleerbaar vanaf de eerste dag verzekeren en een bewijs van betaling verstrekken, indien de verzekeringskosten van het salaris worden afgetrokken,
10 garanderen dat het kantoor in Opole aan potentiële arbeiders correcte informatie over het te verrichten werk, het verblijf enzovoort in Nederland.

Actie

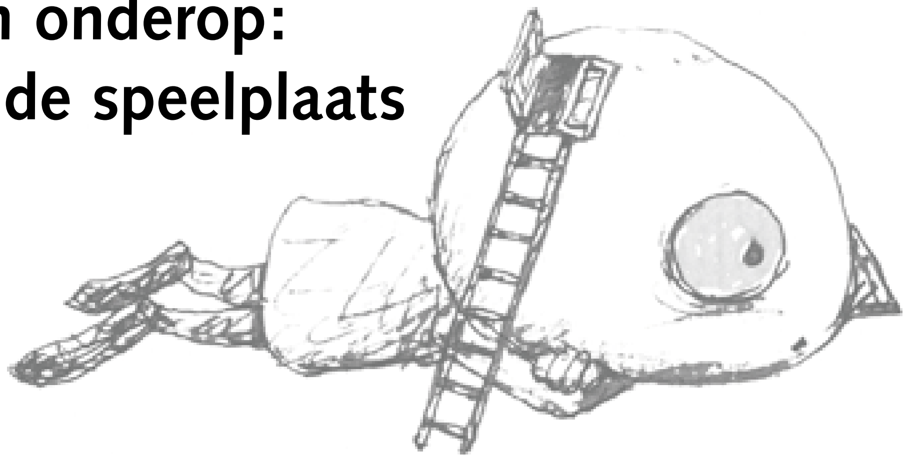
De Poolse Bond van Syndicalisten heeft de afgelopen maand geprobeerd om Groen Flex in Polen voor de rechter te krijgen. Dat kan, maar is juridisch erg ingewikkeld door onduidelijkheden in het arbeidsrecht van de Europese Unie. Tientallen zaken die eerder aanhangig zijn gemaakt, hebben de rechtszaal niet gehaald. Dit verklaart waarom Groen Flex in Polen zo arrogant is om te zeggen dat Michal dan maar een rechtszaak moet beginnen. Maar deze keer is het misschien wel anders dan bij de voorgaande gelegenheden. Ten eerste heeft Groen Flex te maken met de ZSP, een kleine maar zeer vasthoudende vakbond die door haar internationale contacten nu ook ondersteuning ontvangt in Nederland.
Vrijdag 13 maart 2009 heeft dit zich vertaald in acties, zowel in Nederland als Polen. Vanaf zes uur 's morgens hebben leden van de Nederlandse Vrije Bond pamfletten uitgedeeld aan de Poolse arbeiders in "Pension De Zak" in Ovezande. Daar verbleef Michal in de periode dat hij in Nederland werkte. Er is uitgebreid gesproken met de arbeiders die, net ontwaakt, zich gereed maakten om naar het werk te gaan of met de bus opgehaald te worden. Hierdoor is meer informatie boven tafel gekomen over de werkwijze van Groen Flex en de precaire situatie van de overwegend Poolse arbeiders. Kort daarna werd in Opole het Groen Flex kantoor bezet door enkele tientallen leden van ZSP. Voorbijgangers kregen pamfletten uitgedeeld. De aanwezige pers toonde zich zeer geïnteresseerd in deze internationale actie. Welke Poolse familie heeft immers geen verwanten die in het buitenland werken? De bezetters bleven de gehele dag op het kantoor van Flex Groen, legden de manager de eisen voor en dwongen onderhandelingen af. De manager was door de actie overvallen en toonde voluit zijn verbazing voor de lokale televisie. Hij verstrikte zich in verzinsels, terwijl de bezetters zijn leugens konden blootleggen. Onder het oog van de camera beloofde hij tot betaling en compensatie over te gaan.

Noten

1 Een deel van de website van ZSP is in het Engels beschikbaar: zsp.net.pl/english
2 Zie: saksy.zsp.net.pl
3 Zie: www.buitendeorde.nl/VB/inhoud.php

Filosofie van onderop: Socrates op de speelplaats

Theorie en praktijk van het filosoferen met kinderen

Rymke Wiersma

Begin jaren negentig volgde ik een aantal cursussen 'Filosoferen met Kinderen' en een module hierover aan de Universiteit van Amsterdam. Waarom ik dat ging doen wist ik eigenlijk niet goed, behalve dat het hele idee (kinderen die met elkaar gaan filosoferen) me enorm aansprak. Ik had een aantal jaren daarvoor een filosofisch boek voor kinderen geschreven had gezocht naar organisaties en adressen om mijn boek bij een breder publiek bekend te maken waarbij ik tot mijn verrassing het 'Centrum voor Kinderfilosofie' tegen was gekomen, maar het adres was ik weer kwijtgeraakt. Het was nog in het pre-internet-tijdperk, in elk geval, ik deed daar nog helemaal niet aan, en ook het Centrum voor Kinderfilosofie zal er toen nog niet op te vinden zijn geweest. Hoe ging dat in die tijd, als je een adres kwijtraakte? Dan moest je telefoonboeken raadplegen, 008 bellen enzovoort, kortom 'veel' moeite doen, dat gebeurde dus niet en pas jaren later kwam ik het Centrum weer tegen, in een aankondiging van een cursus Filosoferen met kinderen. Een cursus voor volwassenen, met name uit het onderwijs, om te leren hoe je zoiets aanpakt. Ik schreef dat ik niet in het onderwijs zat maar dat ik wel geïnteresseerd was, waarna Berrie Heesen, de initiatiefnemer en oprichter van het Centrum voor Kinderfilosofie me opbelde en me door zijn grenzeloze enthousiasme overhaalde om mee te doen.

Uiteindelijk ben ik alle drie de keren dat ik meedeed overgehaald door Berrie, die zelf het grootste deel van die cursussen gaf. Berrie Heesen was lang daarvoor, in de jaren zeventig, actief geweest bij de linkse vormingstoneelgroep Proloog uit Eindhoven, waar ik in die tijd geen politiek theaterstuk van gemist heb. Hij was enthousiast over mijn kinderboek, maar vond het eerder een politiek pamflet dan filosofie. Grappig want veel activisten vonden het boek juist erg filosofisch en zelfs op dat gebied nog best moeilijk.

Een andere uitgave van Atalanta, het Billetjes Bloot Spel, dat toen nog alleen in activistische kringen bekend was, werd door Berrie in het onderwijs als speelse filosofievorm geïntroduceerd. Via via raakte het in die kringen steeds bekender, en inmiddels wordt het spel op honderden scholen gebruikt.

Berrie Heesen, die helaas enige jaren geleden plotseling ziek werd en stierf, schreef zelf een aantal boeken voor gebruik bij het filosoferen met kinderen, en hij inspireerde enorm veel mensen om hiermee aan de gang te gaan. Een van de mensen die tegelijk met mij een aantal cursussen volgde was Richard Anthone. Hij wilde het filosoferen met kinderen in België introduceren en stimuleren. Nu, zo'n vijftien jaar later blijkt dat hem dat goed gelukt is. Ik kwam hem vorig jaar tegen en hij vroeg mij een dik boek te bespreken voor een filosofisch tijdschrift. Dat heb ik inmiddels gedaan, en een deel van de bespreking gebruik ik voor dit artikel. Ik heb het idee namelijk dat filosoferen met kinderen een aantal ideeën bevat die heel bruikbaar zijn voor anarchisten, vrije opvoeding, vrij onderwijs enzovoort.

Augustinus of Dewey?

Filosoferen met kinderen is volgens de schrijvers Richard Anthone en Freddy Mortier niet alleen een methode voor het pedagogisch werken met kinderen, maar ook de drager van een hele onderwijsfilosofie. Daarbij staat de filosoof Augustinus voor een model dat ervan uitgaat dat 'de volwassenen het al weten en kinderen (nog) niet, dat opvoeding een "verheffing" is van het kind tot de wereld van de volwassene, dat kennis van inhouden belangrijker is dan beheersing van de procedures van het kennen, dat het behoren tot een "gemeenschap" -in de zin van een groep die bepaalde overtuigingen en waarden deelt- belangrijker is dan het behoren tot een groep die van de toetsing van die overtuigingen en waarden een collectieve opgave maakt'. Pragmatisch filosoof John Dewey staat hier lijnrecht tegenover. Opvoeding is volgens hem geen voorbereiding op het leven; opvoeding is het leven zelf. Groei van kennis komt er niet door deel te nemen aan een geloofsgemeenschap, maar door mee te doen in een onderzoeksgemeenschap. Democratie, de gelijkwaardigheid van alle deelnemers in een proces, is een voorwaarde voor de groei van inzicht en is er, in de geest van Dewey, ook het gevolg van, zo stellen Anthone en Mortier. De groei naar volwassenheid betekent niet alleen het verwerven van nieuwe mogelijkheden, maar ook het verlies van bepaalde capaciteiten.

Voor welke van de twee de schrijvers van dit boek kiezen zal duidelijk zijn: 'Wat ons betreft is de onderwijsfilosofie van Augustinus vandaag het probleem bij uitstek en die van Dewey de oplossing ervoor.' In het huidige onderwijs, vinden zij, klinkt de ideologie als Dewey ('creativiteit', 'zelfontwikkeling' enzovoort) maar de praktijk is nog steeds augustinisch, met andere woorden 'van bovenaf'.

Feiten of inzicht

Zoals de titel al doet vermoeden speelt Socrates in dit boek de hoofdrol. Socrates was wijs omdat hij wist dat hij niets wist, zonder dat deze wetenschap bij hem tot intellectuele luiheid leidde. Deze Griekse wijsgeer, die leefde van 469-399 voor onze jaartelling was elke dag in touw was om iedereen te ondervragen: 'wat is rechtvaardig, wat is goed, wat is mooi, wat is waar, wat is deugd?' Juist deze vragen, die we het meest nodig hebben om het leven zo goed mogelijk te leiden, zijn niet makkelijk van een antwoord te voorzien. 'De socratische methode ziet het verwerven van geldige inzichten als een lange en moeizame bevalling van de waarheid',

aldus de schrijvers van dit boek. Maar ondanks deze bijzondere rol van Socrates benadrukken Anthone en Mortier dat filosoferen met kinderen niets te maken heeft met de schoolse aanpak van de filosofie waarin 'een chronologisch geordende presentatie [gegeven wordt] van de systemen van belangrijke "klassieke" wijsgeren, van Thales van Milete tot de meest recent overleden "grote namen".' De hiërarchische werkvorm die daarbij wordt gehanteerd, staat volgens de schrijvers haaks op de socratische methode. Anthone en Mortier stellen zelfs dat het beter is géén filosofie op school te hebben dan filosofie als cultuurvak, als feitenkennis. Vergelijk het met muziek, daarbij ziet iedereen meteen in dat het weliswaar zeer inspirerend kan zijn om te luisteren naar het werk van beroemde componisten (of ervaren jazzmuzikanten), maar dat voor wie wil leren spelen het 'zelf doen' een essentiële voorwaarde is – en hoe jonger ermee wordt begonnen hoe beter het is. Dat ditzelfde opgaat voor leren filosoferen lijkt mij duidelijk, en zoals ook blijkt uit voorbeelden van de schrijvers: kleine kinderen hebben aanleg voor filosofie, die aanleg hoeft alleen maar verder geprikkeld en ontwikkeld te worden.

Onderzoeksactiviteit

Wijsbegeerte is volgens Anthone en Mortier niet zozeer een studiedomein maar een discipline die zich vooral kenmerkt door een bijzondere methode, een bepaalde aanpak. Filosoferen is voor hen in de allereerste plaats een onderzoeksactiviteit. Kenmerken van die aanpak zijn vooral de bereidheid om de eigen formulering van vragen, antwoorden en argumenten kritisch te bekijken en ter discussie te stellen.

Echte kennis is een deel van jezelf. Veel motivatieproblemen op scholen hangen samen met de ervaring van zinloosheid van de aangeboden 'stof'. Op school word je geacht allerlei dingen te leren waarvan je de zin niet inziet. Dit werkt vervreemdend. Bij 'Filosoferen met Kinderen' gebeurt alles op basis van vrijwilligheid, en deze vorm van filosoferen kan door het overbruggen van de kloof tussen cognitie en beleving de vervreemding opheffen. Het filosofische gesprek heeft als het goed wordt begeleid ook een gunstig effect op de zelfwaardering. Iedereen is gelijkwaardig, en iedereen kan door anderen geconfronteerd worden met tegenargumenten op de eigen stellingname. Het gaat om collectief onderzoek. Het leggen van verbanden wordt gezien als een van de belangrijkste dingen. De gespreksleider hoeft geen vakfilosoof te zijn, vinden Anthone en Mortier, 'maar je moet wel de bereidheid hebben om je stapsgewijs in wijsgerige kwesties te verdiepen', met andere woorden: gezond verstand is niet genoeg.

Allerlei mogelijke tegenwerpingen van onderwijzers worden behandeld. Eén voorbeeld: 'Is het niet schadelijk om kinderen zo vroeg al in aanraking te brengen met een activiteit die zekerheden ondermijnt?' In de praktijk blijkt hiervan niets, aldus Anthone en Mortier, om daaraan fijntjes toe te voegen: 'Eigenaardig genoeg is dat vooral een probleem van volwassenen.'

Wat is 'dom'?

Het tweede deel van het boek gaat over methodiek. De meest elementaire voorwaarde hierbij is de socratische houding van de gespreksleider. Deze houding is gebaseerd op het niet-weten, en op het afwijzen van de typische leraarsrol. De gespreksleider moet natuurlijk zelf kunnen filosoferen, maar moet tevens de kunst verstaan om vragen niet zelf te beantwoorden, om dit aan de kinderen over te laten. Nieuwsgierigheid, ideeën van kinderen willen begrijpen en ontrafelen, naïviteit en verwondering willen delen, dat zijn zo wat positieve eigenschappen voor degene die met Filosoferen met Kinderen aan de gang gaat.

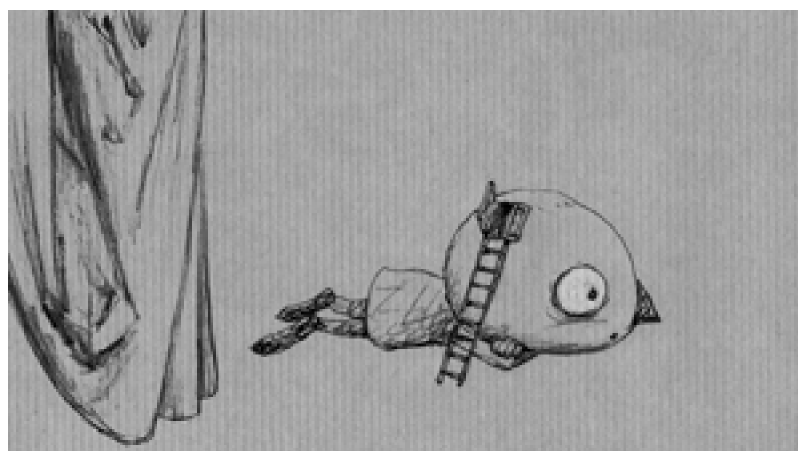
De methode is niet-autoritair, maar wel gestructureerd; er kan een aparte sessie besteed worden aan het gezamenlijk vaststellen van gespreksregels waar de groep zich aan zal houden. Dit gaat meestal heel goed. De groep vormt een 'gemeenschap van onderzoek': de deelnemers richten zich op elkaar èn op de gespreksleider. In het boek wordt het voorbeeld genoemd van een kleuterschool waar kinderen er een gewoonte van hadden gemaakt elkaar 'dom' te noemen. Een juf besteedde er met haar klas een filosofeersessie aan: 'wat is dom?' Op de speelplaats kregen daarna andere kinderen die nog steeds zeiden 'ach, jij bent dom!' als reactie de vraag 'wat bedoel je eigenlijk met "dom"?'

Mondigheid

Is 'Filosoferen met Kinderen' een 'waardevrije' bezigheid? Zeker niet, beweren de schrijvers. 'Je kunt in de onderzoeksgemeenschap in principe bijvoorbeeld autoritaire ideeën bespreken, maar ook dan zal het gesprek lopen via democratische regels.' In werkwijze en methodiek zijn anti-autoritaire keuzes gemaakt.

Het voeren van gesprekken op basis van gelijkheid heeft een grote educatieve waarde. Ook hierover laten de schrijvers zich opvallend kritisch uit: 'Gesprekken zijn objectief meestal gewelddaden: een puur communicatief gebruik van taal is eerder uitzondering dan regel.' Het socratische gesprek hoort tot de uitzonderingen. Meedoen aan zo'n activiteit komt al neer op een morele opvoeding. Leerlingen leren bepaalde deugden in de praktijk te brengen.

'Wij willen mondige kinderen', zo luidt de laatste zin van het boek in een slotbeschouwing waarin de maatschappelijke positie van kinderen besproken wordt. Achterin het boek nog bijlagen met literatuuroverzichten, nuttige informatie, adressen, geschikte kinderboeken en zo meer. Al met al een rijk en tamelijk onmisbaar boek, voor iedereen die hart voor kinderen en voor filosoferen heeft, en vooral voor de mooie combinatie van die twee.

'Socrates op de speelplaats. Theorie en praktijk van het filosoferen met kinderen', Richard Anthone en Freddy Mortier. *Vierde volledig herwerkte uitgave*; Leuven 2007. 286 *p*; ISBN 978-90-334-6291-7; 26,50 *euro*.
Centrum voor Kinderfilosofie: *www.kinderfilosofie.nl*
Zeno – Centrum voor Praktische Filosofie: *www.zenopraktischefilosofie.be*

"ANY MAN'S DEATH DIMINISHES ME, BECAUSE I AM INVOLVED IN MANKIND; AND THEREFOR NEVER SEND TO KNOW FOR WHOM THE BELL TOLLS; IT TOLLS FOR THEE..."

John Donne

Rusland 2009 - De moord op Stanislav (Stas) Markelov en Anastasia (Nastja) Baboerova in perspectief

Op 19 Januari 2009 werden de advocaat Stas Markelov en de journaliste Nastja Baboerova in Moskou op klaarlichte dag vermoord; beiden waren actieve linkse activisten betrokken bij de Russische antifa beweging. Nastja was sinds kort lid van Avtonom een federatie van anarchistische groepen en individuen rond het gelijknamige blad. Daarnaast werkten Stas en Nastja nauw samen binnen "Verkhovenstvo Zakona" (Rechtssoevereiniteit), een NGO voor sociale advocatuur, opgericht door Stas.

Na een persconferentie van Stas waren hij en Nastja op weg naar het metrostation Kropotkinskaja, toen ze van achteren werden benaderd door een gemaskerde man voorzien van een pistool met geluidsdemper. Stas werd in zijn nek geschoten en was op slag dood. Nastja ging de moordenaar te lijf en werd in de schermutseling die volgde in haar hoofd geschoten. Het duurde in totaal meer dan veertig minuten voordat er een ambulance werd gewaarschuwd, ondanks het drukke verkeer op deze plek. Nastja kwam niet meer bij kennis en overleed de volgende dag in een ziekenhuis. De moordenaar kon ongemerkt ontkomen en ontsnapte via de metro, ondanks het feit, dat zijn toegangskaartje het niet deed en hij uiteindelijk illegaal door het toegangspoortje glipte, onder het toeziend oog van de altijd aanwezige controleur in het hokje naast de poortjes.

Hoewel de moord door niemand is opgeeist, is het duidelijk dat de daders uit de fascistische hoek komen, ofwel neo-nazi's, ofwel nationalisten uit de ondersteuningscampagne voor kolonel Boedanov, een Russische oorlogsmisdadiger die onlangs vrij kwam.Gedurende de afgelopen maanden ontving Stas meerdere malen SMS-jes met doodsbedreigingen uit beide hoeken. De dood van Stas en Nastja betekent zonder meer een groot verlies voor de anarchistische, anti-globalisme, mensenrechten, antifa en andere bewegingen, waarin beiden actief aan bijdroegen. Stas was de advocaat van vrijwel alle antifa activisten in Moskou. Nastja was activiste van de antifa beweging en werkte als journaliste voor de krant "Novaja Gazeta", een gerespecteerde krant, door heel Rusland verspreid en gelezen. Nastja stond bekend om haar buitengewone motivatie en talent voor uiteenlopende dingen van schaak- en oosterse vechtsport tot schrijven en fotografie. Haar keus voor anarchisme was heel bewust en na jaren van lezen, denken en discussiëren besloot ze om lid te worden van Avtonom en te schrijven voor het gelijknamige blad. Haar dood wordt onder anarchisten ervaren als een zeer pijnlijk verlies.
Deze gebeurtenis (be)tekent ook een duidelijke breuk tussen het verleden en de toekomst van het anti-fascisme in Rusland. Er is onder anti-fascisten geen twijfel meer over de consequenties van het openlijk anti-fascist durven zijn. Ondanks de grote verschillen tussen anti-fascisten is er consensus wat betreft de rol van de overheid, die het definitief heeft laten afweten als beschermer van anti-fascistische georiënteerde burgers en de vanzelfsprekendheid van het toepassen van geweld door anti-fascisten, als het laatst overgebleven middel.

picket line op 1 februari in Moskou

Tijdens een manifestatie in November 2008 na de moord op SHARP-skinhead Fjodor "Fedjai" Filatov, zei Stas zich bewust te zijn van de gevaren, waaraan hijzelf en iedere andere openlijke anti-fascist aan blootstond en –staat ; criminaliseerd worden door de overheid en vermoord worden door neo-nazi's. Hij voegde eraan toe : " .... wij hebben allemaal bescherming nodig en het is ons allemaal overduidelijk dat niemand behalve wijzelf die bescherming kan geven .... "

BESCHERMING GEVEN

Bescherming geven was zonder meer een leitmotief, een levensmotto voor Stas Markelov. Geboren en getogen in Moskou stond hij in 1991 op de barricades tegen de staatsgreep van de toenmalige KGB, die eindigde in de machtsovername door Jeltsin. In 1993 stond hij weer op de barricades ter verdediging van het parlement tegen het Jeltsin regime. Zijn keuze om rechten te gaan studeren werd hem ingegeven door het besef, dat de golf van democratisering gevolgd zou worden door keiharde repressie tegen iedereen, die maatschappelijke veranderingen verder zou willen doorvoeren.
Stas zelf was een overtuigde sociaaldemocraat en daardoor zeer betrokken bij de linkse en radicale bewegingen van de jaren '90. Als jonge, beginnende advocaat verdedigde hij met succes radicale jongeren uit de marxistisch-leninistische en anarchistische hoek, die van terrorisme beschuldigd werden in verband met het toebrengen van materiële schade aan monumenten en gebouwen.
Tijdens en na de tweede oorlog in Tsjetsjenie verwierf Stas grote bekendheid met rechtszaken tegen oorlogsmisdaden, van wie de zaak tegen kolonel Boedanov in 2003 de bekendste is geworden.
De zaak Boedanov is zonder meer de belangrijkste rechtszaak in het Russisch-Tsjetsjeense conflict, vanwege zowel de enorme steun voor Boedanov vanuit het leger, de overheid en een grote coalitie van fascistische en andere nationalisti-

sche groepen in Rusland als de enorme druk om Boedanov te veroordelen vanuit de Russische oppositie, het Tsjetsjeense verzet en andere landen op de Russische regering. Nadat Boedanov aanvankelijk niet toerekeningsvatbaar was verklaard op grond van psychologische expertise door dezelfde psychiater, die in de jaren '70 en '80 mee had gewerkt aan de opsluiting van dissidenten in psychiatrische inrichtingen, werd hij toch veroordeeld voor het verkrachten en vermoorden van de jonge Tsjetsjeense vrouw Elza Kungaeva, omdat de regering niet akkoord ging met het besluit van de rechtbank om hem vrij te spreken.
Hoewel onsuccesvol, bracht de Boedanov campagne juist veel fascisten en nationalisten bij elkaar, die daarvoor niet met elkaar hadden samengewerkt. Een samenwerking die heden wordt voortgezet in het kader van de beweging tegen illegale immigratie en de Russische marsen. Een opmerkelijke actie in het kader van de Boedanov campagne was een raid op het kantoor van mensenrechtenorganisatie Memorial in Sint Petersburg, waarvoor later de hogepriester van de heidense Perun sekte, Golikov, werd veroordeeld. Het was in zekere zin het begin van anti-antifa activiteiten vanuit de neo-nazi scene, die zich voor die tijd vooral op het vervolgen van Afrikaanse en Aziatische studenten en religieuze en etnische minderheden zoals Joden en Roma had gericht.

Onder vuur

Op 16 April 2004 werd Stas Markelov in de Moskouse metro aangevallen en in elkaar geslagen door een groep neo-nazi's, in het kader van deze anti-antifa activiteiten. Het was een bewuste en doelgerichte aanval met als doel Stas te beroven van zijn mobieltje en zijn agenda en uiteraard een poging om hem af te schrikken. Dat dit feit niet op zichzelf staat bewijst de moord op professor Nikolai Girenko, 2 maanden later op 19 Juni 2004. Girenko's moordenaars, die inmiddels terecht staan, beweren dat ze hem alleen maar wilden afschrikken om hem te weerhouden van zijn werk als getuigedeskundige voor het Openbaar Ministerie in zaken tegen neo-nazi's. Een ander verklaard motief, wat aanmerkelijk dichter bij de waarheid komt, is het verkrijgen van veel publiciteit om als politieke beweging meer indruk te maken.

"Gevaar voor elke burger in dit land is gegarandeerd"

Toen Stas na de moord op de jonge antifacistische punker Alexander Rjoechin op 16 April 2006 optrad als advocaat van Rjoechins familie, ontving hij meerdere bedreigingen uit neo-nazi hoek. Op een van de neo-nazi websites verscheen de tekst "Markelov, jij bent na Girenko als volgende aan de beurt". Dit soort concrete persoonlijke aanwijzingen zijn eerder uitzondering als regel. Gewoonlijk zijn oproepen om bepaalde personen te liquideren gericht tegen bekende politieke en maatschappelijke figuren, zoals de Oekraiense president Joesjtsjenko, de Rabbi van Moskou Beer Lazar of de bekende journalist Vladimir Pozner (Russische Paul Witteman), die allemaal terechtkwamen op de lijst van "vijanden van het Russische volk", samengesteld door LDPR parlementslid Kurjanovitsj en zijn medewerkers. .

Ook de journaliste Anna Politkovskaja stond op deze lijst. Politkovskaja en Markelov waren bevriend en werkten samen in een aantal zaken o.a. de zaak tegen een agent van de Russische oproerpolitie OMON met de bijnaam "Kadet", die actief betrokken was bij martelingen en verdwijningen in Tsjetsjenie en die Politkovskaja bedreigd had haar te zullen ontvoeren. Ongetwijfeld heeft Stas, zeker na de moord op Politkovskaja, afwegingen moeten maken en de risico's voor zichzelf positief ingeschat, zelfs nadat er in Oktober van het afgelopen jaar (2008) een nazi-computerspel op het internet verscheen waarin hij figureerde als het belangrijkste doelwit.
Het feit dat de moord op Stas veel weg had van een professionele liquidatie, door het gebruik van een pistool met geluiddemper, werpt veel vragen op en maakt veel emoties los. Moorden zijn in Rusland aan de orde van de dag en politieke moorden komen regelmatig voor. Jaarlijks worden er in Rusland meer dan 20.000 mensen vermoord, waarvan het aantal politiek gemotiveerde moorden slechts een frictie is. Gedurende de maand Januari 2009 werden er 16 mensen vermoord op grond van hun etnische afkomst door extreem-nationalistische jongeren*. Wat neo-nazi moorden typeert is het veelal ontbreken van een concrete beweegreden, het motief berust in de eerste plaats op haat en vijandsdenken. Kenmerkend is ook dat neo-nazi's herhaaldelijk kinderen hebben vermoord en dat hun methodes van moorden met messen een soort ritueel karakter hebben. Slachtoffers met meer dan twintig messteken zijn niet ongewoon.

Vuurwapens en terreur

Het gebruik van vuurwapens door neo-nazi's in Rusland is tot nog toe beperkt gebleven door de relatief hogere prijs, de controle vanuit de overheid en de hogere strafmaat voor illegaal bezit en gebruik bij het plegen van strafbare feiten. Het is daarom niet verbazingwekkend, dat neo-nazi's in het verleden gebruik hebben gemaakt van vuurwapens uit de tweede wereldoorlog, gevonden en opgelapt door militariazoekers. Ook zijn er voorbeelden van het gebruik van pneumatische pistolen, die zonder veel rompslomp en voor een geringe prijs kunnen worden aangeschaft.
Een belangrijke factor met het oog op vuurwapens en hun gebruik is dat iedere Rus en Russin van 12 jaar en ouder weet hoe je met een vuurwapen moet omgaan, omdat dit onderdeel is van het middelbare schoolprogramma. Daarnaast zijn er veel legale en illegale schietverenigingen en trainingskampen. Evenals in Europa en de

demonstratie 15 feb. in Moskou, met de portretten van Stas en Nastjrden

Verenigde Staten organiseren neo-nazi's ook trainingskampen, waarin er getraind wordt op man tegen man gevechten en dergelijken.
Het ligt zonder twijfel in de lijn der ontwikkeling van de neo-nazi beweging in Rusland om het operationele niveau van hun acties op te krikken tot het ten uitvoer brengen van politieke moorden. Terreur is een voor de hand liggende tactiek voor een beweging, die een voornamelijk ondergronds bestaan leidt, door repressie vanuit de overheid en politieke tegenstand op straat. Behalve het directe effect van moord is er ook het effect van publiciteit, dat ook op een later tijdstip weer uitgebuit kan worden.
De moord op Stas is de laatste maanden veelvuldig uitgebuit in SMS'jes en blogs waarin anti-fascisten bedreigd werden, wellicht te vergelijken met het Kedichem effect, wat de extreem-rechtse partijtjes in Nederland in het verleden parten speelde bij het huren van vergaderruimte. Desalniettemin zijn deze virtuele bedreigingen niet omgezet in geweld en was dat in de meeste gevallen ook niet te verwachten.
Het resultaat is eerder een voortdurende waakzaamheid onder anti-fascisten. Bedreigde anti-fascisten worden vergezeld door vrienden. Er vindt meer onderzoek plaats door anti-fascisten naar aanleiding van bedreigingen. Tijdens de picket lines na de moord, tijdens de begrafenis en op de 40e dag, het traditionele einde van de rouwperiode werd er vooral veel kritiek geuit op de laksheid van de overheid en de politieke onwil om de neo-nazi beweging aan te pakken.

Naspel

Politieke druk op de overheid, ook vanuit toppolitici van Europese landen, leidde tot een verklaring van president Medvedev,dat hij zich bekommert om de situatie. Na de uitspraken van Medvedev toonde de Moskouse politie-eenheid tegen extremisme zich opvallend actief. Veel antifa en Avtonom activisten werden benaderd in het kader van het onderzoek, mede doordat hun telefoonnummers voorkwamen in het adressenboek van Nastja's mobieltje. Al gauw bleek dat het de politie er evenwel om ging om in de eerste plaats de antifa beweging in kaart te brengen. Naar aanleiding van een krantenartikel, dat de moord zou zijn gepleegd door een jaloers ex-vriendje van Nastja uit de antifa scene omdat Nastja en Stas een relatie zouden hebben, sloot de politie zelfs niet uit dat de moordenaar uit de antifa scene zou komen ...

Het in diskrediet brengen van vermoorde anti-fascisten is een verschijnsel dat zich steeds herhaalt. Het was bijzonder sterk aanwezig in de publiciteit rond Timoer Katsjarava en ook tijdens de rechtszaak tegen zijn moordenaars, waarin de rechter anti-fascistische vrienden van Timoer die getuigden, vroeg of ze het er niet mee eens waren dat ze de aanval (en daarmee dus ook de moord) niet zelf hadden uitgelokt.

Wat Stas en Nastja deelden was in ieder geval hun talent gekoppeld aan een gedreven overtuigdheid en rechtlijnigheid : links activisme met een open vizier.

* Bron : *Xenophobic Acts in January 2009, Moscow Bureau of Human Rights*

oproepen en mededelingen

Wie heeft er interesse mee te werken aan een werkgroep "Privacy en Internet"

Communicatie tussen computers is niet probleemloos wat betreft het waarborgen van de privacy. Er zijn tot nu toe verschillende oplossingen bedacht om de privacy te waarborgen zoals TOR en bijbehorende browser firefox en UBUNTU freeware. Maar daar zitten voor een leek al snel vele vragen aan die mogelijk door de nieuwe werkgroep leden beantwoord kunnen worden in de toekomst.
Verder: nog ingewikkelder "encryptie" via PGP bijvoorbeeld en proxy servers om de mails te anoniemiseren. Mijn idee is dat er veel te fatalistisch wordt gedaan over de mogelijkheden om privacy te waarborgen als of dat zinloze pogingen zijn. Het is nooit zinloos om principieel als Anarchisten de Staat die het recht op privacy aanvalt te "bevechten" in deze. Maar daar moeten dan wel handvatten mogelijkheden toe zijn.
Dat moet deze werkgroep in de Vrije Bond gaan bieden. Veel studie dus maar ook praktisch werken met de computer interessante lezingen en dergelijken. Ik wil de initiator van http://smallsister.org uitnodigen in dat kader. Een journalist en zelfverklaard jood. Dat laatste vertelde hij in een spreek beurt waar ik bij was en waar in hij vertelde hoe zijn familie vernietigd kon worden door juist die opslag van data. Als journalist heeft hij ook belang bij anoniem mailen bijvoorbeeld.

Wil je meehlpen of heb je ideeën, neem dan contact op.

Raymond, rthton@yahoo.com

Beste mensen, het jongste nummer van ons gratis krantje KLASSE! is uit!

Deze keer gaan de 8 pagina's over de nieuwe plannen van de NAVO en de EU, het veryuppen van de Wallen, de populaire staat, lessen in organiseren uit Zweden en Ierland en opstandige literatuur.

De online versie is te vinden via: www.globalinfo.nl/images/pdfklasse/klasse%20nr5 _ def.pdf
Maar het echte werk is natuurlijk op papier.

Het krantje wordt gratis gemaakt in grote oplage (5000 ex.) en het idee is dat wie dat wil, mee kan helpen met verspreiden. Je kunt het krantje vinden op een aantal vaste plekken, maar als je daar niet komt, nieuwe plekken weet, of graag een stapeltje wilt ontvangen om in je eigen buurt te verspreiden, stuur dan even een mailtje naar: klasse - apestaart - globalinfo.nl

Verder is er (minstens) een stuk waarbij uw actieve medewerking wordt gevraagd. Het stuk 'ontvlambare woorden' vraagt zich af welke literatuur dermate indringend is (geweest) dat ze mensen daadwerkelijk tot daden heeft aangezet. Stuur dus een beschrijving van uw boek of tekst waarbij dat het geval was, naar klasse - apestaart - globalinfo.nl. De reacties komen in het volgende nummer te staan.

met de groeten van de makers.
www.globalinfo.nl/klasse

Een interview met Noam Chomsky

De crisis begrijpen – markt, staat en hypocrisie

Noam Chomsky is een gerenommeerd linguïst, auteur en expert op het gebied van buitenlandse politiek. Sameer Dossani interviewde hem over de economische wereldcrisis en de oorzaken daarvan.

DOOR SAMEER DOSSANI

Sameer Dossani: Elke eerstejaarsstudent economie leert dat de markt zijn 'ups' en 'downs' kent, dus misschien is de huidige recessie wel helemaal niet zo bijzonder. Maar deze recessie is om twee redenen interessant. In de eerste plaats heeft het dereguleren van de markt in de jaren tachtig en negentig gezorgd voor periodes van kunstmatig sterke economische groei, waardoor de crisis dieper gaat dan anders het geval zou zijn. In de tweede plaats heeft de meerderheid van de Amerikaanse arbeidersklasse, ondanks de economische bloei sinds de jaren tachtig, zijn inkomen zien stagneren -terwijl het met de rijken goed gaat, blijft het grootste deel van het land achter. Gezien de huidige situatie, denk ik dat de economische planners waarschijnlijk terug gaan naar een of andere vorm van keynesianisme, misschien zoiets als het stelsel van Bretton Woods, dat in gebruik was in de periode 1948-1971. Hoe denk je hierover?

Noam Chomsky: Ik kan me vinden in wat je zegt. Volgens mij is de ineenstorting van het stelsel van Bretton Woods begin jaren zeventig de belangrijkste internationale gebeurtenis sinds 1945, met ingrijpender gevolgen dan de val van de Sovjetunie.
Van ongeveer 1950 tot begin jaren zeventig bestond er een periode van ongekende egalitaire economische groei. De armste twintig procent van de bevolking profiteerde hier net zo veel van -misschien zelfs wel iets meer- als de rijkste twintig procent. Het was ook een periode van, hoewel enigszins beperkte, maar reële financiële voordelen voor de bevolking. En de sociale indicatoren, die de gezondheid van de samenleving meten, lieten ook daadwerkelijk een duidelijke verbetering zien. Zodra de economie groeit, is dit te zien aan de sociale indicatoren, zoals te verwachten valt. Veel economen noemden dit de Gouden Eeuw van het moderne kapitalisme. Ze zouden het staatskapitalisme moeten noemen, omdat de overheidsuitgaven immers een belangrijke motor van de economische groei en ontwikkeling waren.
Halverwege de jaren zeventig kwam daar verandering in. De beperkingen die het stelsel van Bretton Woods aan het geldwezen oplegde werden opgeheven. Het geldwezen werd geliberaliseerd, speculatie nam explosief toe en grote kapitalen werden belegd in valuta en waardepapieren, en de hele economie raakte gefinancialiseerd. De economische macht verschoof van de productie naar de financiële instellingen. Sindsdien heeft de meerderheid van de bevolking het zwaar en dit zou wel eens een unieke periode in de Amerikaanse geschiedenis zou kunnen zijn. Het is niet eerder voorgekomen dat voor zo'n lange tijd de reële lonen -gecorrigeerd voor inflatie- vrijwel zijn gestagneerd voor de meerderheid van de bevolking en waarin de levensstandaard eveneens stagneerde of zelfs terugviel. De sociale indicatoren laten tot 1975 groei zien, daarna zet een daling in, zodanig dat we nu weer op het niveau van 1960 zitten. Er was weliswaar groei, maar deze was niet egalitair -het geld verdween in een klein aantal zakken. Er zijn korte periodes geweest waarin dit veranderde, tijdens de 'tech bubble', de ICT-luchtbel tijdens de laatste Clinton-jaren. De lonen stegen en de werkloosheid daalde, maar dit zijn slechts kleine afwijkingen van een trend van stagnatie en achteruitgang voor de meerderheid van de bevolking.
Het aantal financiële crises is toegenomen in deze periode, zoals werd voorspeld door verschillende internationale economen. Toen de financiële markt eenmaal geliberaliseerd was, viel een toename van financiële crises te verwachten. En dat is ook gebeurt. De huidige crisis slaat vooral toe in rijke landen, en daarom is het nu aan orde van de dag, maar elders in de wereld treden regelmatig crises op -waarvan sommigen zelfs zeer ernstig- en ze nemen niet alleen toe in frequentie, maar ook in heftigheid. Ze zijn voorspeld en er is over gediscussieerd en er zijn dan ook goede verklaringen voor.
Ongeveer tien jaar geleden verscheen er een belangrijk boek met de titel Global Finance at Risk, van de hand van twee bekende economen, John Eatwell en Lance Taylor. Ze wijzen op het algemeen bekende feit, dat bepaalde inefficiënties nu eenmaal eigen zijn aan de markt. Op de financiële markt worden de risico's onderschat. Structurele risico's worden niet ingecalculeerd -de algemene sociale kosten. Als jij me bijvoorbeeld een auto verkoopt, kunnen we er beiden voordeel van hebben, maar we betalen geen maatschappelijke kosten zoals vervuiling, fileproblematiek et cetera. In de financiële markt betekent dit dat de risico's te laag worden ingeschat, dus is er meer risico dan bij een efficiënt systeem. En dat brengt ons bij de crises. Als er adequate regelgeving bestond, zouden de inefficiënties van de markt beheerst en voorkomen kunnen worden. Deregulering maximaliseert de inefficiëntie van de markt.
Dit is vrij elementaire economie waar ze het over hebben in hun boek. Anderen hebben dit ook aan de kaak gesteld. En dat is wat er nu gebeurd is. De risico's werden onderschat, waardoor er meer risico werd gelopen dan zou moeten, en vroeg of laat moest de boel ineenstorten. Niemand heeft precies voorspeld wanneer en ook de impact van de crisis kwam een beetje onverwachts. Voor een deel komt dit door de creatie van exotische financiële instrumenten, die werden gedereguleerd, waardoor niemand meer wist, wie geld schuldig was aan wie. Het geld bleek op een hele idiote manier te zijn opgesplitst. De impact van de crisis is dus behoorlijk groot -we hebben de bodem nog niet bereikt- en de architecten hiervan zijn dezelfde mensen, die nu werken aan het economische beleid van Obama.

Volgens Dean Baker, een van de weinige economen die de crisis zagen aankomen, was dit ongeveer hetzelfde als het inhuren van Osama bin Laden om de strijd tegen het terrorisme aan te voeren. Robert Rubin en Lawrence Summers, secretarissen op het Ministerie van Financiën, behoren tot de belangrijkste architecten van de crisis. Summers deed er alles aan om ook maar enige regelgeving voor derivaten en andere exotische beleggingsinstrumenten te voorkomen. Rubin, zijn voorganger, liep voorop in het ondermijnen van de Glass-Steagall Act, wat overigens behoorlijk ironisch is. De Glass-Steagall Act beschermde commerciële banken tegen risicovolle investerings- en verzekeringsondernemingen et cetera, en beschermde daardoor uiteindelijk ook de kern van de economie. Vooral dankzij Rubin kwam hier in 1999 een eind aan. Meteen daarna verliet hij Financiën en werd hij directeur bij de Citigroup, die flink profiteerde van de opheffing van de Glass-Steagall Act, door flink uit te breiden en een 'financiële supermarkt' te worden, zoals ze het zelf zeggen. Om nog ironischer te worden (of tragischer, zoals je wilt), Citigroup krijgt nu grote subsidies van de belastingbetaler om zijn hoofd boven water te houden en heeft in de laatste paar weken aangekondigd dat het opgesplitst zal worden. Het gaat proberen om zijn commercieel bankieren te beschermen tegen risicovolle neveninvesteringen. De in ongenade gevallen Rubin diende zijn ontslag in -hij is hier hoofdzakelijk verantwoordelijk voor. Nu is hij echter één van Obama's belangrijkste economische adviseurs, net zoals Summers. Summers protégee Tim Geithner is Minister van Financiën.

Dit komt allemaal niet als een verassing. Veel goede economen, zoals bijvoorbeeld David Felix, een internationale econoom, hebben hier al jaren over gepubliceerd. En de oorzaken zijn bekend: de markt is inefficiënt; de sociale kosten worden onderschat. En de financiële instellingen onderschatten de structurele risico's. Stel je voor, dat je bijvoorbeeld algemeen directeur van Goldman Sachs bent. Als je je werk goed doet, dan zorg je ervoor dat wanneer je een lening verstrekt, je zo weinig mogelijk risico loopt. Wanneer er dan iets mis gaat, valt het verlies nog te overzien. Je houdt rekening met de risico's, die bereken je door. Maar met de structurele risico's wordt geen rekening gehouden, het risico dat het hele geldwezen ineenstort.

Maar dat is eigen aan de markt, die is nu eenmaal inefficiënt. Robin Hahnel schreef hier pasgeleden een paar hele goede artikelen over in de financiële bladen. Maar dit is economie voor eerstejaars -de markt is inefficiënt en dit zijn slechts voorbeelden van inefficiëntie, maar er zijn er nog veel meer. Ze kunnen beheerst worden door enige mate van regelgeving, maar die was nu juist ontmanteld vanwege het religieuze fanatisme over de efficiëntie van de markt, waarvoor zowel empirische ondersteuning als een theoretisch fundament ontbrak. Het was slechts gebaseerd op religieus fanatisme. En nu valt de hele boel om.

Men heeft het over een terugkeer naar het keynesianisme, maar dat komt vanwege een systematische weigering om aandacht te schenken aan de manier waarop de economie werkt. Er wordt nu veel gejammerd over het "socialiseren" van de economie, door het redden van de financiële instellingen. Iets wat we ook wel doen in zekere zin, maar dit is slechts de kers op de taart. De hele economie is al gesocialiseerd sinds -nou eigenlijk altijd al, maar zeker sinds de Tweede Wereldoorlog. De mythe dat de economie is gebaseerd op het initiatief van ondernemer en de keuze van de consument, wat voor een deel ook wel zo is, maar... Vanuit het oogpunt van de marketing, kun je het ene elektronische apparaat boven het andere verkiezen. Maar de kern van de economie is voor een groot deel afhankelijk van de overheidssector en dat is behoorlijk doorzichtig. Dus als je bijvoorbeeld kijkt naar de laatste economische 'boom', die was gebaseerd op de informatietechnologie -waar kwam dit vandaan? Computers en het Internet. Computers en Internet behoorden de afgelopen dertig jaar tot het domein van de staat -onderzoek, ontwikkeling, verschaffing en randapparatuur- voordat ze uiteindelijk werden overgedragen aan het bedrijfsleven om er winst op te maken. Het was geen directe omslag, maar dat is het beeld dat men er van heeft. En dat beeld geldt eigenlijk voor het grootste deel van de economie.

De overheidssector is innovatief en dynamisch. Dit is een waarheid van de elektronica- tot de farmaceutische industrie en de biologische industrie. Het idee is dat de consument geacht wordt voor de kosten op te draaien en de risico's loopt, en als er uiteindelijk winst te behalen valt, dat moet dat worden afgedragen aan de particuliere tirannen van het bedrijfsleven. Als je de economie in één zin zou moeten samenvatten, dan zou dat het belangrijkste thema zijn. Dus ja, socialisatie van de risico's en de kosten (maar niet de winsten) is voor een deel iets nieuws voor de financiële instellingen, maar het is slechts een toevoeging aan de lijst met dingen die al veel langer aan de gang zijn.

Dubbele standaard

Als we het beeld van de ineenstorting van sommige van deze grote financiële instellingen overdenken, doen we er goed aan ons te herinneren dat sommige van deze fundamentalistische marktprincipes al geëxporteerd zijn naar de rest van de wereld. Om specifiek te zijn, het Internationaal Monetair Fonds (IMF) heeft een exportgeoriënteerd groeimodel aan veel landen opgedrongen, wat betekent dat de huidige afnemende groei in de Amerikaanse consumentenbestedingen een grote impact zal hebben op andere landen. Tegelijkertijd werken sommige regio's van de wereld, voornamelijk de Zuidelijke Hoorn van Zuid-Amerika aan een verwerping van het fundamentalistische marktbeleid van het IMF en aan het bouwen van alternatieven. Kun je iets vertellen over de internationale gevolgen van de financiële crisis? En hoe kan het, dat sommige van de instellingen die verantwoordelijk zijn voor deze puinhoop, zoals bijvoorbeeld het IMF, de crisis gebruiken om hun geloofwaardigheid op wereldniveau te herwinnen?

Het is nogal opmerkelijk om te constateren dat de overeenstemming over hoe de crisis opgelost moet worden in de rijke landen vrijwel tegenovergesteld is aan de overeenstemming over hoe de arme landen dit zouden moeten doen in geval van gelijksoortige crises. Dus wanneer de zogenaamde ontwikkelingslanden in een financiële crisis zitten, dan luiden de

regels van het IMF: verhogen van de rente, het accepteren van minder economische groei, de broekriem aan, schulden aflossen (aan ons), privatiseren, en ga zo maar door. Dat is het tegenovergestelde van wat hier voorgeschreven wordt: lagere rentes, overheidsinvesteringen om de economie te stimuleren, nationalisatie (al mag je het woord niet noemen), et cetera. Dus ja, er is een heel pakket van regels voor de zwakkeren en een ander pakket voor de sterkeren. Daar is niets nieuws aan.

En wat betreft het IMF, dat is helemaal geen onafhankelijk instituut. Het is praktisch een afdeling van het Amerikaanse Ministerie van Financiën –niet officieel, maar zo gaat het er ongeveer aan toe bij het IMF. Het IMF werd accuraat beschreven door een Amerikaanse directeur van een onderneming als "de sterke arm van de kredietwereld".[1] Als een lening of een investering van een rijk land in een arm land mislukt, garandeert het IMF dat de verstrekkers er niet onder zullen lijden. In een kapitalistisch systeem zou het heel anders gaan, al willen de rijken en hun beschermheren dat natuurlijk niet.

Stel je bijvoorbeeld eens voor dat ik jouw geld uitleen, en ik weet dat je het misschien niet terug kunt betalen. Daarom hanteer ik een hoge rente, zodat ik dat tenminste nog terugkrijg wanneer jij failliet gaat. In een kapitalistisch systeem zou dat mijn probleem zijn. Ik verstrek een riskante lening, ik heb veel geld verdiend vanwege de hoge rente en nu kun je het niet terugbetalen? Pech gehad. Dat is het kapitalistisch systeem. Maar zo werkt het niet in ons systeem. Als investeerders riskante leningen verstrekken aan bijvoorbeeld Argentinië en daar veel rente voor vragen en Argentinië kan het niet terugbetalen, dan komt het IMF tussenbeide, de sterke arm van de kredietwereld, en zegt dat het Argentijnse volk er voor op moet draaien. Als jij de door mij verstrekte lening niet terug kan betalen, zou ik niet zeggen dat je buren het dan maar moeten doen. Maar dat is wel wat het IMF doet. Het IMF zegt dat het volk van een land de schulden moet terugbetalen, ook al heeft het die schulden zelf niet gemaakt. De leningen waren meestal afgesloten door dictators of rijke elites, die het geld naar Zwitserland of elders doorsluisden, maar jullie, de arme inwoners van het land, jullie moeten het terugbetalen. En daar komt nog bij, als ik je geld leen en je kunt het niet terug betalen, kan ik in een kapitalistisch systeem, mijn buren niet vragen voor mij te betalen, het IMF doet dat wel en laat de Amerikaanse belastingbetaler er voor opdraaien. Het zorgt ervoor dat de geldverstrekkers en investeerders beschermd blijven. Dus ja, het IMF is de sterke arm van de kredietwereld. Het is een radicale aanval op de kapitalistische basisprincipes, net zoals het hele functioneren van de economie gebaseerd op de overheidssector dat is, maar dat verandert de retoriek niet. Het zit als het ware in de aard van het materiaal.

Wat je zei over de Zuidelijke Hoorn klopt precies. Gedurende de laatste jaren heeft Zuid-Amerika geprobeerd om zich te onttrekken aan deze neoliberale ramp. Een van de manieren was bijvoorbeeld wat Argentinië deed: simpelweg zijn schulden niet afbetalen, of ze herstructureerde en kocht een deel ervan terug. En mensen zoals de president van Argentinië zeiden "we zullen onszelf bevrijden van het IMF" door deze maatregelen. En wat gebeurde er met het IMF? Het IMF zat in de problemen. Het verloor kapitaal en klanten, en daardoor de mogelijkheid om te functioneren als de sterke arm van de kredietwereld. Maar deze crisis wordt gebruikt om het IMF te herstructureren en te revitaliseren.

Het is ook een feit, dat landen tot de export van goederen worden gedwongen; dat is de 'mode of development' die voor hen is ontworpen. Ze komen in de problemen zodra de goederenprijzen gaan dalen. Dit is niet overal het geval, maar in de Zuidelijke Hoorn zijn de landen die het nog redelijk goed doen sterk afhankelijk van de export van gebruiksgoederen, in feite de export van ruw materiaal. Dat geldt zelfs voor de meest succesvolle onder hen, Chili, dat als het lievelingetje wordt beschouwd. De Chileense economie is voor een groot deel gebaseerd op de export van koper. De grootse koperonderneming ter wereld is CODELCO, het genationaliseerde koperbedrijf van Chili – genationaliseerd door President Salvador Allende en niemand heeft geprobeerd het bedrijf volledig te privatiseren, omdat het een geweldige melkkoe is. Maar het werd ondermijnd, waardoor het bedrijf nu een kleiner aandeel heeft in de koperexport dan in het verleden, maar nog steeds zorgt het voor een belangrijk deel van de belastingopbrengsten en is het daarnaast een grote werkgever. Het is een efficiënt gerund genationaliseerd koperbedrijf. Maar afhankelijk zijn van de export van koper, betekent dat je kwetsbaar bent voor prijsdalingen. De andere Chileense exportproducten, zoals bijvoorbeeld groente en fruit, die zijn aangepast aan de Amerikaanse markt vanwege de seizoensverschillen – zijn ook kwetsbaar. En men heeft weinig gedaan om de economie verder te ontwikkelen dan het stadium van afhankelijkheid van materiële export – een beetje, maar niet veel. Hetzelfde kan gezegd worden van andere succesvolle landen. Als je kijkt naar de groeicijfers in Peru en Brazilië, dan blijken die ook zeer afhankelijk te zijn van soja en andere agrarische exporten of mineralen; dat is geen solide basis voor een economie.

Een belangrijke uitzondering hierop vormen Zuid-Korea en Taiwan. Dat waren hele arme landen. Zuid-Korea bevond zich tegen het einde van de jaren '50 op het niveau van het huidige Ghana. Maar het ontwikkelde zich volgens het Japanse model -alle regels van het IMF en van Westerse economen schenden en zich ontwikkelen op min of meer dezelfde manier als het Westen had gedaan, door substantiële sturing en bemoeienis van de overheidssector. Dus creëerde Zuid-Korea bijvoorbeeld een gigantische staalindustrie, een van de meest efficiënte ter wereld, terwijl het de adviezen van het IMF en de Wereldbank negeerde, die zeiden dat dit onmogelijk was. Het lukte Zuid-Korea door middel van overheidsingrijpen, het toewijzen van hulpbronnen en het aan banden leggen van kapitaalvlucht. Kapitaalvlucht is een van de grootste problemen voor ontwikkelingslanden en ook voor de democratie in het algemeen. Kapitaalvlucht kon worden beheerst door de regels van het Bretton Woods-stelsel, maar die werden de laatste dertig jaar opgeheven. In Zuid-Korea kon je de doodsstraf krijgen voor kapitaalvlucht. Dus ja, ze zetten een behoorlijk solide economie op poten, net zoals Taiwan. China is een verhaal apart, maar schond ook radicaal de regels; hoe dit zal aflopen

is overigens nog een ingewikkeld verhaal. Maar dit zijn belangrijke fenomenen in de internationale economie.

Overheidsinvesteringen

Denk je dat de huidige crisis andere landen de mogelijkheid zal bieden om het voorbeeld van Zuid-Korea en Taiwan te volgen?

Je kunt het voorbeeld van de Verenigde Staten aanhalen. Tijdens haar belangrijkste groeiperiode -eind negentiende, begin twintigste eeuw- waren de Verenigde Staten waarschijnlijk het meest protectionistische land ter wereld. We hadden hoge tariefmuren en er werd geïnvesteerd, maar de particuliere investeringen speelden slechts een ondersteunende rol. Neem de staalindustrie. Andrew Carnegie bouwde het eerste miljardenbedrijf door de overheidssector te voeden -het bouwen van marineschepen et cetera- dit is Carnegie de grote pacifist. De belangrijkste periode van economische groei in de Amerikaanse geschiedenis was de Tweede Wereldoorlog, toen er eigenlijk een semi-planeconomie bestond, waarin de industriële productie verdrievoudigde. Dat model trok ons uit de Depressie, waarna we veruit de belangrijkste economie ter wereld werden. Na de Tweede Wereldoorlog was de substantiële periode van economische groei, waar ik het over had (1948-1971), voor een groot deel gebaseerd op een dynamische overheidssector, en dat blijft een feit.
Laten we kijken naar de instelling waar ik werk, het MIT. Ik ben hier sinds de jaren ’50 en je kunt het nu uit de eerste hand vernemen. In de jaren ’50 en ’60 werd het MIT hoofdzakelijk gefinancierd door het Pentagon. Er waren laboratoria waar geheim onderzoek werd gedaan, maar de campus zelf deed geen oorlogswerk. Er werd gewerkt aan de ontwikkeling van de moderne elektronische economie: computers, Internet, micro-elektronica, et cetera. Het werd allemaal ontwikkeld onder de hoede van het Pentagon. IBM was hier om te leren hoe ze de overstap konden maken van de ponskaart naar de elektronische computer. In de jaren ’60 bereikte deze relatie zelfs het punt dat IBM in staat bleek om zijn eigen computers te produceren, maar ze waren zo duur dat niemand ze kon betalen, en daarom kocht de overheid ze maar. In feite is inkopen een belangrijke vorm van overheidsingrijpen in de economie, om de fundamentele structuur te ontwikkelen die naar winst zal leiden. Hier is goed technisch onderzoek naar gedaan. Vanaf de jaren ’70 tot nu is de financiering van het MIT verschoven van het Pentagon naar het National Institute of Health en aanverwante overheidsinstanties. Waarom? Omdat de motor van de economie aan het verschuiven is van een elektronische naar een biologische basis. Het volk moet nu via andere overheidsinstellingen de kosten betalen van de volgende fase van de economie. Maar ook hier geldt dat dit natuurlijk maar een deel van het verhaal is, alleen wel een aanzienlijk deel.

Vanwege de huidige crisis zal er een verschuiving komen naar meer regelgeving. En hoe lang de overheid de banken en financiële instellingen kan blijven ondersteunen is niet echt duidelijk. Er zal meer worden uitgegeven aan infrastructuur, zeker, want waar je je ook in het economische spectrum bevindt, je weet dat dit absoluut nodig is. Er zal op een of andere manier iets gedaan moeten worden aan het tekort op de handelsbalans, wat dramatisch is, want dat betekent minder consumptie hier, meer export en minder lenen.
En er zal op een of andere manier iets gedaan moeten worden aan de olifant in de kast, een van de grootste bedreigingen voor de Amerikaanse economie, stijgende zorgkosten. Deze worden gemaskeerd als “uitkeringen” zodat ze onder de sociale zekerheid kunnen vallen, als onderdeel van een poging om de sociale zekerheid te ondermijnen. Maar in feite is de sociale zekerheid behoorlijk solide, waarschijnlijk als nooit te voren, en de problemen die er zijn kunnen waarschijnlijk worden opgelost met kleine ingrepen. Maar Medicare[2] is gigantisch, maar de kosten stijgen, en dat voornamelijk vanwege het geprivatiseerde zorgstelsel dat zeer inefficiënt is. Het is erg duur en de resultaten zijn mager. De Verenigde Staten hebben twee keer zo veel zorgkosten per inwoner als andere geïndustrialiseerde landen, maar op sommige vlakken wel de slechtste resultaten. Het grootste verschil tussen het Amerikaanse en andere systemen is dat het Amerikaanse zo zwaar geprivatiseerd is, wat heeft geleid tot gigantische administratieve kosten, bureaucratisering, bewakingskosten, et cetera. En daar moet iets aan gedaan worden, want het is een groeiende last voor de economie, zozeer dat het boven het federale budget zal uitstijgen.

Zuid-Amerika

Zal de huidige crisis in andere landen ruimte scheppen voor meer betekenisvolle ontwikkelingsdoelen?

Dat was al aan het gebeuren. Een van de meest opwindende gebieden van de wereld is Zuid-Amerika. Vooral de laatste tien jaar zijn er erg interessante en erg belangrijke stappen in de richting van meer onafhankelijkheid geweest, voor de eerste keer sinds de Spaanse en Portugese veroveringen. Inclusief stappen naar meer eenheid, wat van cruciaal belang is, evenals het aan de kaak stellen van grote interne problemen. Er is een nieuwe Bank of the South, in Carácas, die nog niet echt van start gegaan is, maar wel potentie heeft en door andere landen wordt ondersteund. MERCOSUR is een handelszone van de Zuidelijke Hoorn. Pas sinds kort, zes of acht maanden geleden, is er een nieuwe geïntegreerde organisatie ontstaan, UNASAUR, de Unie van Zuid-Amerikaanse Republieken, en die is nu al effectief. Zo effectief dat er in de VS niet over wordt gerapporteerd, waarschijnlijk omdat het te gevaarlijk is.

Toen bijvoorbeeld de Verenigde Staten en de traditionele regerende elites in Bolivia zich begonnen te bewegen in de richting van een soort van afscheidingsbeweging om de democratische revolutie die er aan de gang is te ondermijnen, en toen het gewelddadig dreigde te worden en ook werd, kwam er afgelopen september een bijeenkomst van de UNASAUR in Santiago, waar het een sterk statement afkondigde, waarin de gekozen president, Evo Morales, verdedigd werd en het geweld en de pogingen om het democratische systeem te ondermijnen veroordeeld.
Morales reageerde met het bedanken voor de steun en zei ook dat dit de eerste keer in vijfhonderd jaar was, dat Zuid-Amerika haar lot in eigen handen begon te nemen. En dat is van groot belang; zo belangrijk dat ik niet eens denk dat er hier verslaggeving van is gedaan. Hoe ver deze ontwikkelingen kunnen gaan, het omgaan met de interne problemen en ook de problemen van eenheid en integratie, we weten het niet, maar de ontwikkelingen vinden in elk geval plaats. Er ontwikkelen zich ook Zuid-Zuid relaties, bijvoorbeeld tussen Brazilië en Zuid-Afrika. En weer wordt het imperiale monopolie gebroken, het monopolie van de Verenigde Staten en de Westerse dominantie. China is een nieuw element op het toneel. Handel en investeringen nemen toe en dit zorgt voor meer kansen en mogelijkheden voor Zuid-Amerika. De huidige financiële crisis kan misschien de mogelijkheid bieden om deze kansen te vergroten, maar het kan ook de andere kant opgaan. De financiële crisis richt natuurlijk veel schade aan -het moet schade aanrichten- vooral bij de armen in de zwakkere landen en het kan kansen verkleinen. Dit zijn wel degelijk zaken die zullen afhangen van de vraag of volksbewegingen hun lot in eigen handen kunnen nemen, om Morales te citeren. Als zij dat kunnen, ja, dan zijn er zeker kansen.

Noten

1. Vertaling van “the credit community’s enforcer”.
2. Een sociaal verzekeringsprogramma van de Amerikaanse regering voor 65+’ers.

Bron: *Foreign Policy In Focus*, 18 *februari* 2009.
*www.zcommunications.org/znet/viewArticle/*20595

Vertaling Dennis de Lange

Lente

Werking Solidariteitskas

A Elk lid van de Vrije Bond heeft bij stakingen, gedragen door de meerderheid van de werknemers, recht op een stakingsuitkering. In bijzondere situaties ook bij stakingen gedragen door een minderheid van de werknemers. Bij dit laatste gaat het om stakingen met een doelstelling die zeer verwant is aan de doelstelling van de Vrije Bond (VB). De uitkering bedraagt 75% van de vermindering aan inkomen, met een maximum van € 50,-* per werkdag.

B Financiële ondersteuning van acties van leden van de VB die werkloos zijn, met name wanneer de leden getroffen worden door sancties op hun uitkeringen. Bij dit laatste is het een voorwaarde dat het gaat om duidelijk aangekondigde collectieve of individuele actie. De doelstelling van de actie moet in de lijn van de doelstelling van de VB liggen. Het weigeren van werk valt hier ook onder, mits voldaan wordt aan eerder genoemde voorwaarde. De VB is namelijk tegen arbeidsplicht. De uitkering bedraagt 75% van de korting met een maximum van € 50,-* per werkdag.

C Het verstrekken van renteloze leningen voor het opstarten van bedrijven in zelfbeheer. Een bedrijf moet meer dan één werkende omvatten. Het uit te lenen bedrag is maximaal € 1.000,-* en moet binnen drie jaar worden terugbetaald.

D Het financieren van initiatieven/acties van (leden van) de VB die vallen binnen de doelstellingen van de VB; per activiteit maximaal € 500,-*.

E Het financieren van initiatieven/acties waaraan, naast andere organisaties, (leden van) de VB deelneemt (nemen) en die vallen binnen de doelstellingen van de VB; per activiteit maximaal € 500,-*.

F Het financieren van initiatieven/acties van organisaties waarvan leden van de VB lid zijn en die vallen binnen de doelstellingen van de VB; per activiteit maximaal € 500,-*.

G Het ondersteunen van landelijke of regionale activiteiten welke georganiseerd worden door leden van de VB en een bijdrage kunnen leveren aan de groei en uitbouw van de organisatie; per activiteit maximaal € 500,-*.

H Minimaal 5% van de gelden die jaarlijks binnenkomen worden gereserveerd voor bijdragen aan (activiteiten van) buitenlandse organisaties waarmee de VB zich inhoudelijk verbonden voelt.

* Deze bedragen worden eens per drie jaar op de Algemene Landelijke Vergadering bijgesteld. Aanvragen worden schriftelijk ingediend bij de solidariteitskascommissie (bij voorkeur via solid ariteitskas@buitendeorde.nl of anders Postbus 1338, 3500 BH Utrecht. Gestreefd wordt naar een afhandelingstermijn van een week .

Uitgangspunten Vrije Bond

1 De Vrije Bond is een onafhankelijke organisatie die streeft naar een vrije samenleving. Dat is een samenleving waarin men uitgaat van de waardigheid en autonomie van het individu en elke dwang of onderdrukking vermijdt: een samenleving met andere woorden waarin mensen zelf kunnen bepalen hoe ze hun werk- en levensomstandigheden inrichten (zelfbestuur, zelfbeheer).

2 Aangezien de Vrije Bond de waardigheid en autonomie van het individu als de kern van zijn streven ziet, is de verdediging van deze waarden, of het nu gaat om economische, politiek, raciale, seksuele of andere intermenselijke relaties, een integrerend onderdeel van het streven van de Vrije Bond.

3 Voorwaarde voor een vrije samenleving is een fundamentele wijziging van de machtsverhoudingen in de huidige maatschappij.

4 De Vrije Bond richt zich onder meer op bestaande machtsverhoudingen van economische ongelijkheid, van hen die zeggenschap over de productiemiddelen hebben en hen die deze zeggenschap niet hebben. Wie de maatschappij fundamenteel wil veranderen, zal deze verandering niet kunnen bewerkstelligen zonder de economische verhoudingen fundamenteel te veranderen.

5 In de nieuwe samenleving waar de Vrije Bond naar streeft, zal de beslissingsmacht over de productie bij de leden van de samenleving liggen, met inachtneming van de waardigheid en autonomie van het individu en van het behoud van natuur en milieu.

6 De Vrije Bond is geen vakbond in traditionele zin. Hij steunt niet alleen de economische strijd, die de machtsvraag stelt en belangenbehartiging in engere zin niet veronachtzaamt, maar ook steunt hij alles wat zijn doel kan bevorderen en bestrijdt hij wat het tegengaat. Hij steunt het streven naar zelfbeheer en zelfbestuur alsmede de strijd tegen de onderdrukking.

JA, DIE BOND ZIE IK WEL ZITTEN!

Naam ______________________________
Straat ______________________________
Postcode ____________ Plaats ______________________
Telefoon ______________________________
E-mail ______________________________

❑ ik geef me hierbij op als lid van de Vrije Bond
❑ ik neem een abonnement op Buiten de Orde

En ik krijg als kadootje
het boek: ❑ Gestraft zonder Veroordeling óf
❑ Weg met het Empire! óf
❑ Tips tegen Tralies óf
de muziek cd: ❑ Esperanza, Dutch hardcore punk Against the G8

Bon opsturen naar
Vrije Bond, Postbus 9220, 5000 HE Tilburg
of mail naar vrijebond@buitendeorde.nl óf geef je op via www.buitendeorde.nl

Contributierichtlijnen per maand:

Inkomen van 0 t/m 500 euro	€ 2,00	
Inkomen vanaf 500 euro t/m bijstand	€ 4,00	
Inkomen vanaf bijstand t/m minimum	€ 6,00	
Inkomen hoger dan minimumloon	€ 8,00	meer is ook welkom

Abonnement BdO per jaar (gratis voor leden)

Minimumabonnement	€ 7,50	
Kostendekkend abonnement	€ 15,00	meer is ook welkom

Mijn bijdrage maak ik over op giro 5495473 van de Vrije Bond te Tilburg

Achterop

De parlementaire applausmachine

Het was weer afzien deze week. De tenenkrommende vertoning in het parlement joeg me zowat in de gordijnen. Het had te maken met de aanschaf van gevechtsvliegtuigen en de miljardeninvesteringen die daarvoor nodig zijn. Als ik het goed begrijp zijn er twee typen machines die in aanmerking komen; de JSF en de Saab. Voor lezers die niet thuis zijn in oorlogsmachinerie: de Joint Strike Fighter is een Amerikaanse vinding, de Saab komt uit Zweden. Met de eerste kun je snel vliegen en van grote afstand mensen doden. Met de tweede, u raadt het al, is hetzelfde theater mogelijk. Nu blijkt volgens defensie het eerste vliegtuig net iets efficiënter in dat doden dan het tweede. De JSF schiet van vijf kilometer afstand een taliban van zijn ezel en neemt in de gauwigheid de ezel, omstanders en een paar huizen mee. De Saab doet hetzelfde, maar pakt er, omdat hij wat onnauwkeurig is, nog wat extra omstanders bij. De aanpalende schade is wat groter. U begrijpt het dilemma van onze parlementariërs. Aanschaf van de JSF redt levens! Toch?
Dat laatste wil ik overigens niet betwijfelen. Defensie heeft veel meer verstand van executies dan ik en bovendien jarenlang ervaring. Denk aan het bombarderen van ongewapende burgers in Uruzgan of het uitleveren van Bosnische burgers aan Servische executiepelotons. Defensie weet heus wel welke vechtmachine het meest accuraat is.
Maar daar ging het de afgelopen week niet om; zo begreep ik uit de commentaren in de media. In gesprekken, debatten, overleggen, vergaderingen enzovoort draaide het om machtsverhoudingen. Wie is de baas in dit land? Wie heeft het uiteindelijk voor het zeggen? Het CDA of de PvdA? Het kabinet of het parlement? De overheid of defensie? De regeringspartijen of de oppositie? Hoofd ijzerhandel Jack de Vries of PvdA-babe Mariëtte Hamer? Dag na dag, avond aan avond, werd het politieke gevecht met gretigheid aan ons opgevoerd. Met serieuze, uitgestreken gezichten verhaalden de verslaggevers van 'gevechten op het scherpst van de snede', 'crisis' en 'vertrouwensbreuken'.
Ik denk dat het allemaal wapengekletter 'voor de Bühne' was. Er werd ons voorgehouden dat het werkelijk ergens om ging. Nou vergeet het maar. Uiteindelijk hebben de betrokkenen namelijk allemaal gewonnen. Met of zonder JSF, met of zonder Saab, met of zonder F16. Het is alsof je met een AK-47 of een oud jachtgeweer een mens doodschiet. Het effect is hetzelfde. Dood = Dood. Niemand heeft geopperd de waanzin van bewapening en oorlogsvoering een halt toe te roepen en die vliegende moordmachines gewoon af te schaffen. Geen moment heb ik dat argument gehoord. Dat mag je zonder meer een ernstige tekortkoming van ons parlementaire systeem noemen. 150 vertegenwoordigers die in wezen hetzelfde kwaken.
Wat is het verschil met de oude communistische applausmachines?

Uw vriend, Peter Lenssen

